25 İLKTEŞRİN 1939
ÇARŞAMBA
İkinci Yıl - No. 533

Yeni Sabah

GÜNLÜK SİYASİ HALK GAZETESİ

İdare Yeri
Nuruosmaniye No. 84 İstanbul
Telgraf: YENİ SABAH İstanbul
Telefon: 20795
Her Yerde 5 Kuruş

Almanya sona kadar harbe devam edecek

Von Ribbentropun dünkü nutku

ROMAYA GÖRE

Almanya Balkanlarda Karışıklıklar Çıkarmak Niyetinde İmiş

Rayiştag Toplanıyor

Danzig, 24 (A.A.) — Alman Hariciye Nazırı B. Von Ribbentrop, eski muharibler günü münasebetile buralarda söylediği nutukta, Danzigin bundan böyle Almanyadan ayrılmıyacağını kaydettikten sonra Almanya ile Danzigin harbin mesulü addedilmek istenildiğini, fakat bu günkü harbin Almanyaya kelimenin tam manasile empoze edilmiş olduğunu bildirmiştir.

Von Ribbentrop demiştir ki:

— Führer, 1934 de Pilsudski ile iki memleket münasebatına yeni bir istikamet verdikten sonra Danzig ve Koridor meselesinin ergeç halledilmesi lüzumunu hiç bir şüpheye mahal kalmıyacak veçhile hareket etmiştir. Tam bir sene evvel 24 teşrinievvel 1938 de eski Polonya elçisi Lipsikiyi Führer namına Bertescgadene davet etmiştim. O gün Danzigin siyaseten Almanya devletine dönmesi ve iktısaden Polonyaya bağlı kalması hakkında tekliflerde bulundum. Karşılıklı olarak bir otostrad ve bir şimendifer yapılacak, hududlar kat'i o-

[Sonu 7 nci sayfamızda]

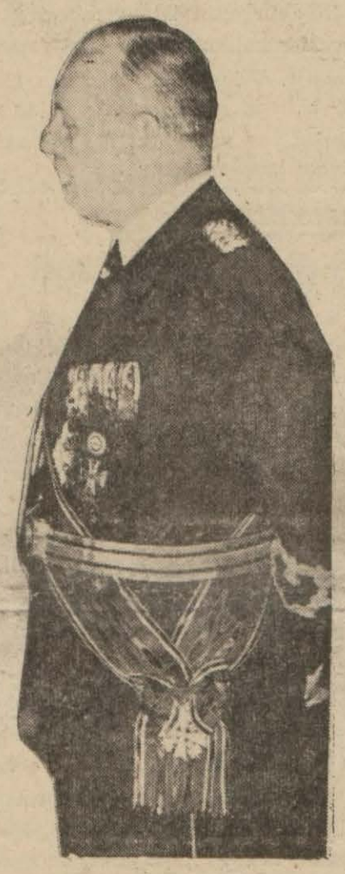

Almanya Hariciye Nazırı Fon Ribbentrop

HARB DEDİKODUSU

Hüküm sürmekte olan harbin neticesinde nasyonal - sosyalizm mağlûb olacaktır, bu muhakkaktır. Fakat müttefikler bu galebeyi zamanla, ağır fedakârlıklarla ve büyük bir enerjiye istinad eden sebat, sabır ve tahammül ile elde edeceklerdir.

Yazan [redacted] Tahir YALÇIN

Muharebeye aid havadislerin kesilip ortaya muharebenin dedikodularını çıkarıyor. Her önemli memleket gazeteleri sütunlarının büyük bir kısmını bunlarla doldurur. Halk da Eğlence ve vakit geçirmek [redacted] manın psikolojisi bakımından [redacted] delerde bulunmak [redacted] lar tatlı tatlı, meraklı [redacted] nabilir. Fakat mahiyetlerini gözden uzak tutmamak şartile. Çünkü bunlara aldanıp ciddî hesablara temel yapmağa kalkmak sonra ileride hayal sukutları hazırlar.

İşte Almanyanın dahilî hayatına, Almanlar arasında hüküm süren ihtilâfa, ötede beride zuhur eden aleyh darlığa ve bazı teşekkül ve tertiblere dair verilen havadisler bu kabildendir.

Meselâ bir takım Alman askerî şeflerinin mutlak bir idare rejimine taraftarlık etmek yüzünden gözden düştüklerine ve azledildiklerine dair olan rivayetlere insan ne mâna verecceğini tayinden âciz kalıyor. Gözden düşmeler ve azledilmeler sahi olabilirler. Fakat bunlara [redacted] sebeb garibdir. Almanyada [redacted] manter ve libsral bir rej[redacted] sürmüyor ki mutlak, mü[redacted] monarşik taraftarlar türeyebilsin? Bugünkünden mutlak daha nasıl bir rejim tasavvur edilebilir ki onu tesis için propaganda yapsınlar? Binaenaleyh iyi izah edilememiş, belki de yanlış rivayet veya tercüme olunmuş bu gibi havadislere bakarak Almanyanın nerede [redacted] parçalanacağına, mağlûp olacağına hükmetmek ve gayreti gevşetmek çok zararlı olabilir.

Propagandalarda daima gözetilecek nokta hakikatten ayrılmamak ve hele hedefin ötesine katiyen geçmemektir. Meselâ, Almanya Propagandaları Nazırı doktor Gobbels bir müddettenberi muhafaza ettiği sükûtu o kadar münasebetsiz bir surette ihlâl etti ki kendi memleketine sükûtu ile meğer daha çok hizmet ediyormuş demeğe insan mecbur oluyor! İlk günlerde torpillenen Athenia vapuru, doktor Goebbels'in iddiasına göre, güya üç İngiliz torpido muharribi tarafından batırılmıştır! Gemiden bu kadar kurtulan insanlar varken ve bu insanlar ecnebi memleketler tebaasından, binaenaleyh her hakikati pervasızca ilân edecek bir vaziyette bulunurken, Athénia'yı bir değil de üç İngiliz torpido muharribine torpilletmek çok fazla bir gayretkeşlik olur. Çünkü radyoda bu teminatı dinliyenler içinde azıcık muhakemesi olanlar üzerinde fena bir aksi tesir ya-

Hüseyin Cahid YALÇIN

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Fikret Hakkında Hüseyin Cahid Yalçının Fikri

- Dördüncü sayfamızda -

ROMANIN TAKDİRİ

Cümhurreisimiz İsmet İnönü

Türk Siyaseti Lehinde Dostane Tefsirler

"Türklerin Sovyet Taleblerini Reddi Balkanlarda Ve Şarkî Akdenizde Sulhü Kurtarmıştır„

Romada çıkan Observatore Romano gazetesi, son Moskova müzakerelerinin inkıtaı hakkında şayanı dikkat bir yazı neşretmiştir.

Bu gazeteye göre, Rusya, Türkiyeye küçük Baltık cümhuriyetlerine yaptığı muameleyi yapacağını zannetmiş, fakat bunda ağır surette yanılmıştır. Türkiye hürriyetinin tah -

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Sivas Cer Atölyesinin Açılması Vesilesile Çekilen Telgraflar

Ankara, 24 (A. A.) — Sivas vagon ve lokomotif atölyelerinin açılması münasebetile Münakalât Vekili Ali Çetinkaya ile Cümhurreisimiz İsmet İnönü ve Başvekil doktor Refik Saydam arasında aşağıdaki telgraflar teati olunmuştur:

Reisicümhur Millî Şef İsmet İnönü'nün yüksek huzurlarına

Büyük millî eseriniz olan demiryol siyasetinin yeni ve mühim merhalesi Erzurum istasyonunun açılma töreninden dönerken demiryollarımızın Sivasta tesis ettiği ve bu kere inşaatı ve montajı hitama eren vagon ve lokomotif fabrikasını Erzurum davetlileri ve kesif bir halk kütlesi huzurunda Cümhuriyet hükûmeti adına törenle bugün işletmeye açtık. Keyfiyeti arzeder-

(Sonu 7 inci sayfamızda)

Açıkgöz Arkadaş

Müştereken aldıkları biletle 10000 lira ikramiye çıkınca ortadan kayboldu

Ortak piyango bileti yüzünden çıkan ve adliyeye intikal eden bir davaya dün Sultanahmed Üçüncü Sulh Ceza mahkemesinde bakılmıştır. Hâdise şöyle olmuştur:

Ali ve Hasan isminde iki arkadaş geçen ay, ortak olarak, Beyoğlunda bir gişeden bir bilet almışlardır. İki arkadaşın da biribirlerine yerden göğe kadar itimadları olduğu için bileti ikiye bölüp birer parçasını almayı muvafık bulmamışlar, biribirlerine:

— Bilet sende dursun!

— Yok, sende dursun!

— Allahaşkına al sende kalsın!

— Yooo! Vallahi olmaz, sen sakla, darılırım, demişler ve nihayet biletin Alide kalmasına karar vermişlerdir.

Günler geçmiş.. piyango çekilmiş, ortak aldıkları biletlerine on bin lira ikramiye isabet etmiştir.

Hasan, işile ve gücile meşguldür. Evvelâ, ortak aldıkları bileti bile unutmuş, hele ikramiye çıktığının hiç farkında bile olmamıştır. Birkaç gün sonra, nasılsa hatırlamış, tahkik etmiş, biletlerine 10000 lira çıktığını öğrenmiş, fakat, arkadaşına itimadı fazla olduğu için,

— Elbette benim hissemi de getirir! demiş ve tevekkülle Aliyi beklemeğe başlamıştır.

Biraz daha zaman geçince, vaziyetten kuşkulanmağa başlamış, hele piyango biletini aldıkları bayie gidip te :

— Arkadaş geldi, paraları aldı.

Cevabile karşılaştıktan sonra, artık işin şakaya gelir tarafı olmadı-

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Sovyet - Finlandiya Müzakereleri

Müsbet Bir Sahaya Intikal Etti

Vilno Bugün Resmen Litvanyaya Geçiyor

Finlandiya askerlerinden bir grup

Kaunas, 24 (A.A.) — Bugün orduya, Vilno mıntakasının işgali emri verilmiştir. İşgal, tedricen vukua gelecek ve bizzat Vilno şehri, pek muhtemel olarak yarın işgal olunacaktır.

Litvanya parlamentosu, müstaceli

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Piyasada Canlılık

İngiltere Hesabına 97,5 Kuruş Fiyatla 40,000 Kilo Tiftik Satıldı

İngiltere ile ticaretimiz son günlerde bariz bir inkişaf göstermektedir. Bilhassa İngiltereden alacağımız 60 milyon liralık kredi haberi üzerine piyasa büsbütün canlanmıştır.

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

Rıza Tevfiğin İtirafları

Senenin En Büyük Röportajı

Tanınmış filozof binbir macera dolu gençliğini, şiire, felsefeye neden merak ettiğini, politikaya nasıl atıldığını, Tevfik Fikret, Abdülhak Hâmid'le dostluklarını ve muhaberelerini ve şimdiye kadar sır olarak kalmış fevkalâde meraklı birçok siyasi, edebi ve içtimai hâdiseleri

⌘ ⌘ ⌘

"Yeni Sabah„a Anlattı

Bundan sonra yazılarını her zaman gazetemizde okuyacağınız

KANDEMİR

Kendisile Cünye de yaptığı uzun görüşmeler sırasında tesbit ettiği bu vak'aları

Yarın nakle başlıyor

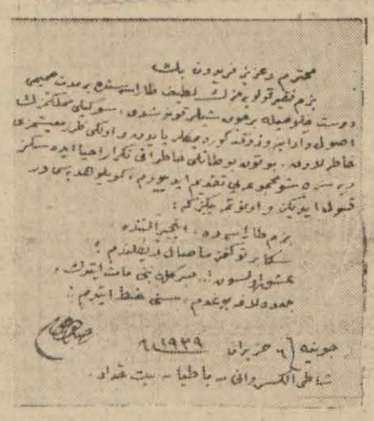

Rıza Tevfik'in Kandemir'e hediye ettiği kitabına yazdığı hatıra

VEHİB PAŞA İLE BİR MÜLÂKAT

Vehib Paşanın Habeş Harbi Başlamadan Negüs'e Yaptığı Tavsiye

YAZAN : KANDEMİR

Vehib "Paşa„ için merhametsiz, sert, haşin, aksi bir adamdır, derlerdi.

Onun kapkara sakalı bıyığına karışmış, kalpağı kaşlarının üstüne çökmüş, hiç gülmesini bilmez gibi daima asık duran resimlerini görenler de bu gıyabî hükmü tasdikte tereddüd etmezlerdi.

(Sonu 3 üncü sayfamızda)

VAHİDETTİN

No.: 86 Yazan: M. SIFIR

Müfid Beyin Verdiği Malûmat Herkesi Hayretler İçinde Bıraktı

— Çok doğrudur Müfid Beyin söylediği. Bu Hüsameddinden geçenlerde bahsetmiştim size. Hani, Eyüp Sultan ve Topkapı taraflarında Derviş kıyafeti ile dolaştığını ehemmiyetle arzettiğim adamdır bu.

Damad Paşa, düşünür gibi bir tavır takınmıştı. Birkaç saniye alık alık Zeki Beyin yüzüne bakmış, başını salıyarak:

— Hatırladım Zeki, diye bağırmıştı. Hani şu bizim Sami Beyin haber verdiği adam değil mi bu?..

— Tâ kendisi. Fakat yalnız Sami bey mi haber veren?Bu adam hakkında tüfekçi Yakub, telgrafçı Halis, Sarıgüzelli Zeki bendeleriniz de az mı maruzatta bulundular a paşam? Fakat, zatı devletiniz, Muzaffere yaptırdığınız tahkikata itimad ile, Hüsameddin Beyin bir meczub olduğuna hükmetmiştiniz. Buyurunuz bakalım, anladınız mı meczub dediğiniz adamın ne mal olduğunu şimdi.

Ziyafet, gece yarısına kadar sürmüş, mütemadiyen içilip görüşülmüştü. Müfid Bey, verdiği daha nice enteresan haberlerle, iki yüzlülük ve hafiyelikteki kudret ve maharetini hazır bulunanlara bir daha tasdik ettirmiş ve bilhassa kaymakam Zeki Beye pes dedirtmişti. Gece yarısından sonra, mübahase daha ciddî bir şekil almış, Hüsameddin Bey hakkında mühim kararlar verilmiş ve kendilerince çok gerekli tedbirler hazırlanmıştı.

Müfid Beyin verdiği haberler hiç te yalan değildi. Talât, Enver ve Cemal Paşalar, İstanbuldan uzaklaşmak kararını verdikleri ve İttihad ve Terakki fırkasını Teceddüd fırkası namile istihaleye uğrattıkları gece, teşkilâtı mahsusayı, tamamile bir ihtilâlci kisvesine büründürmüşler, faaliyetini daha ziyade genişletmişlerdi. Umuru şarkiye şubesi adını verdikleri teşkilâtın idaresini de, büyük bir salâhiyet ve tahsisat ile, Hüsameddin Beye tevdi etmişlerdi. Hüsameddin Bey bu teşkilâtın çok becerikli ve emekli bir elemanı idi. Balkan ve Cihan Harblerinde devlet ve milletine fevkalâde hizmetler etmiş, teşkilâtındaki ehliyet ve liyakati, bilhassa fedakârlık ve feragati ile arkadaşları arasında teferrüd eylemişti. Millî mücadelede olduğu gibi, o zamanki liderlerinin de büyük teveccüh ve itimadlarını kazanmıştı. Paşaların İstanbuldan müfarakatini ve memleketin işgalini müteakib de hemen faaliyet sahasına atılmıştı.

Durup dinlenmeden çalışıyordu. Kendisine tevdi olunan millî vazifeleri ifa etmek, idaresine verilen teşkilâtı, icabında memleketi müdafaa edebilecek şekilde kuvvetlendirmek için gizli gizli uğraşıyordu. Az bir zamanda, işgalcilerin memleket hakkındaki tasavvur ve teşebbüslerini öğrenebilecek kudreti haiz bir istihbarat teşkilâtı bile vücude getirmişti. Hüsameddin Bey, bu millî teşebbüs ve faaliyetlerinde, müşir Ahmed İzzet ve erkânıharbiyei umumiye reisi Cevad paşalardan yardım görüyor ve bilhassa, o sırada, şimdiki Millî Şefimiz İsmet İnönü ile Genel Kurmay Başkanı General Fevzi Çakmaktan da ilhamlar alıyordu.

O günkü siyasî vaziyetin icablarına göre gerçi, diğer birçok teşekküller arasında teşkilâtı mahsusa da lâğvedilmek tehlikesine maruz kalmıştı. Hattâ o sırada, Başvekâlet ve Harbiye Nezareti makamlarını işgal eden müşir Ahmed İzzet Paşa, Hüsameddin Beyi huzuruna celb ve teşkilâtın derhal dağıtılması lüzumunu emreylemişti.

Fakat, mevcudiyetini lüzumlu bulduğu bu teşkilâtın idame ve ibkası için, bir taraftan, icab eden muavemetin yapılmasını, o sırada nezaret müsteşarı ve miralay bulunan İsmet beye havale etmiş ve diğer taraftan da biraderi süvari miralayı Esad beyi Hüsameddin Beyle birlikte çalışmağa memur eylemişti. Hattâ, bir aralık yapılan şikâyetler üzerine zavahiri kurtarmak, teşkilâtı mahsusa aleyhdarlarını oyalamak için, erkânıharbiye miralaylarından Hasan Tosun Beyi, tasfiye edilmekte olduğu işaa edilen teşkilâtın kontrolluğuna tayin etmişti.

Fakat, bütün bu yapılan müdahale ve şikâyetler, alınan aleyhde tedbirler (1) Hüsameddin Beyin faaliyetlerini azaltmak şöyle dursun, bilâkis arttırmıştı. O, bütün enerji ve zekâsını harcıyor, hiç bir tehlikeden sakınmıyor, gece ve gündüz çalışıyor, çalışıyordu.

***

Damad Paşa, o sırada şiddetli bir nezleden muztarib bulunuyordu. Hekimleri onu birkaç gün için dışarı çıkmaktan, bilhassa meşgul olmaktan menetmişlerdi. O gün, şal kaplı samur kürküne bürünmüş, yazı odasında gürül gürül yanan, etrafa tatlı bir sıcaklık yayan şöminenin yanındaki koltuğa büzülmüştü. Süzgün gözleri ile, şöminenin deliklerinden fışkıran alevlerin, koyu renkli ve menevişli somaki mermerler üzerinde yaptığı kızıl ve oynak akisleri seyrediyordu. ,

Türkiyenin o zamanki umumî vaziyet ve siyaseti hakkında bir İngiliz gazetesi tarafından neşredilen mühim bir makalenin türkçeye çevirdiği bir suretini okuyan Ali İhsan Beyi dinliyordu. O esnada, odanın bir köşesinde sessiz sessiz duran telefon ansızın hırçın bir çığlık koparmış, hem Damad Paşayı hem de Ali İhsan Beyi yerlerinden sıçratmıştı. Damad Paşa, büzüldüğü koltukta yüzünü buruşturarak:

— Hiç de rahat ve huzur yok ki kardeş, diye haykırmıştı. Kuzum İhsancığım, kalkacak halde değilim. Sana zahmet olacak, Her kimse, hasta olduğumu söyle ve ne istediğini anla bakalım.

Görüşme birkaç dakika sürmüş, mevzu her ne ise, İhsan Beyin yüzünü kâh kızartmış, kâh da güldürmüş tü. Yerine otururken:

— Muharrir Ali Kemal, demişti. Canınızı sıkacak bir haber veriyor. Esbak Amasya mebusu İsmail Hakkı paşanın, Selâmeti Umumiye fırkası reisliğine, piyade feriği Ferid Paşanın da kâtibiumumiliğe intihab edildiklerini ve bugün de Şerif Yahya Adnan Paşanın konağında bir toplantı yaptıklarını söylüyor.

— Başka?..

— Öğleden sonra geleceğim, daha ziyade tafsilât veririm, diyor.

Haber Feridi cidden sıkmış, somurtturmuştu. Çok düşündürmüş ve nihayet fena halde sinirlendirmişti de. Gözlerini İhsan Beye dikmiş, koltuğunda, göreklenmiş bir yılanın baş kaldırışı gibi, dikilmişti. Boğuk bir sesle:

— Bizim hocafendiler hâlâ uyusunlar,, diye haykırmıştı. Dördü bir araya gelip de bir varlık göstere - mediler bir türlü. Hepsinin ağızlarında birer sakız, dişsiz koca nineler gibi geveleyip duruyorlar. Nedendir bilemem bir türlü canlanamadılar gitti miskinler. Ferid Paşa, geçenlerde bilhassa ziyaretime gelmiş ve bu fırkanın reisliğini de teklif etmişti bana. Bizimkilerin daha evvel faaliyet ve harekete geçeceklerini ümid ede - rek teklifi reddetmiştim.

(Devamı var)

(1) Mütareke, işgal ve mücadele devirlerindeki hizmetlerinden sırası geldikçe, takdirle bahsedeceğimiz Hüsameddin bey, elyevm Liman idaresinde salonlar âmirliğinde bulunmaktadır.

Yeni Sabah

Abone Bedeli

	Türkiye	Ecnebi
SENELİK	1400 Kuruş	2700 Kuruş
6 AYLIK	750 »	1450 »
3 AYLIK	400 »	800 »
1 AYLIK	150 »	300 »

Posta ittihadına dahil olmıyan ecnebi memleketler : Seneliği 3600, altı aylığı 1900, üç aylığı 1000 kuruştur.

Adres tebdili için yirmi beş kuruşluk pul göndermek lâzımdır.

ŞEHİR HABERLERİ

Atatürk İçin Yapılacak Büyük İhtifâl Programı

Komisyon Cümhuriyet Bayramından Sonra Toplanacak

Atatürkün birinci ölüm yıldönümü münasebetile şehrimizde yapılacak ihtifal programını tesbit etmek üzere Parti merkezinde bir komisyon faaliyete geçecektir. Komisyon mekteblerde, resmî müesseselerde, Halk Partilerinde ve Halkevlerinde yapılacak ihtifal programını çok mufassal bir şekilde tanzim edecektir. Ancak komisyon bu hususdaki toplantılarına Cümhuriyet bayramını müteakib başlıyacaktır.

DENİZLERDE :

Kaptan ve makinistler cemiyetinin toplantısı

Kaptan ve makinistler cemiyetinin yeni idare intihabatı için dün yapılacağı ilân edilen toplantı ekseriyet temin edilememesi yüzünden başka bir tarihe kalmıştır.

Denizyollarında çalışan memurların cemiyetten istifası üzerine kurumda 70 kadar aza kalmıştır. Cemiyet faaliyetine devam edecektir.

Yapağı müstahsil ve tüccarlarının toplantısı

Yapağı müstahsil vekilleri ile yapağı stok sahibleri dün Borsa salonunda hususî olarak bir toplantı yapmışlardır. Bu toplantıda memleketimizde hâlen mevcud olup ihracına nihayet verilmiş olan yapaklarımızın müstahsil lehine olarak değer fiyatlarla satılabilmesi için alınacak tedbirler görüşülmüştür.

Hâlen memleketimizde 55-60 bin balya kadar ehemmiyetli yapak stokları mevcuddur. Yerli fabrikalardan başka alıcısı olmıyan bu malların yeni yapak kırkım mevsimine kadar fabrikalarımız tarafından istihlâk edilip edilemiyeceği mevzuu bahsolmuş ve yerli fabrikaların yeni mahsul zamanına kadar bu miktarın yarısını dahi istimal edemiyecekleri neticesine varılmıştır.

Müstahsil ve tüccarlar bu hafta içinde ikinci bir toplantı yaparak bu malların fiyatının sukut ettirilmemesi için hükûmet nezdinde teşebbüslerde bulunacaklardır.

Atatürk Köprüsünün İnşaatı Tamamlandı

Atatürk köprüsünde yapılan inşaat ikmal edilmiştir. Köprü Cümhuriyet bayramında yapılacak bir merasimle açılacaktır. Yalnız köprünün iki başında yapılması lâzımgelen tesviye ameliyatı henüz tamamile ikmal olunmadığından köprü şimdilik yalnız yayalara açılacak ve inşaatı ikmal olunduktan sonra vesaite de açılacaktır.

Atatürk köprüsünde parkelerin fırlaması yüzünden belediye ile müteahhid arasında çıkan ihtilâf, müteahhid, belediyenin noktainazarını kabul ettiğinden halledilmiştir.

Atatürk köprüsünde siklet tecrübeleri yapılacağı için köprü bu günden itibaren 30/10/939 günü akşamına kadar kapalı kalacak ve sayrisefaine açılmıyacaktır. Mıntaka Liman reisliği vaziyeti bütün alâkadar vapur sahiblerine bildirmiştir.

VİLÂYETTE :

Dahiliye Vekâleti Bir Kitab Neşredecek

Dahiliye Vekâleti bütün vilâyetlerden Cümhuriyetin ilânındanberi yapılan işler hakkında mufassal rapor istemiştir. Vekâlet bu raporları bir kitab halinde neşredecektir. İstanbul belediyesi ve vilâyeti bu hususta faaliyete başlamışlardır.

BELEDİYEDE :

Şişli İnkılâb Müzesi açılacak mı ?

Şişli İnkılâb müzesi esaslı şekilde tamir olunmaktadır. Yapılması zarurî görülen tamir Cümhuriyet bayramına kadar ikmal olunduğu takdir de İnkılâb müzesi bayram günü açılacaktır.

Diğer taraftan müze dahilinde yapılmakta olan kitab ve eşya tasnifi ikmal olunmuştur.

Temdit olunan otobüs hatları

Fatih - Şişli otobüsçüleri bir müddet evvel belediyeye otobüs seferlerinin Fatih cihetinde Çarşambaya ve Şişli cihetinde Mecidiyeköyüne kadar temdid olunmasını istemişlerdi. Belediye bu talebi tetkik etmiş ve muvafık görmüştür.

Rumanya Veliahdi 18 Yaşında

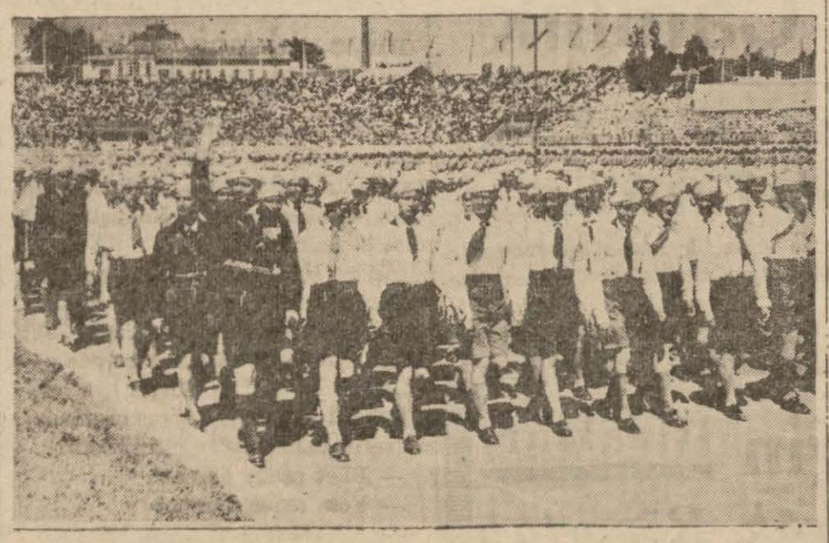

Rumanya Veliahdi bir geçid resminde arkadaşlarile beraber yürürken

Rumanya veliahdi Prens Mihay, bu gün, 18 inci yaşını ikmal ediyor. Komşu ve müttefikimiz Rumanya devleti bu münasebetle veliahdlerinin sinni rüşde varışını fevkalâde merasimle kutluyor.

Bütün beşeriyetin çok karışık zamanlar yaşadığı şimdiki gibi anlarda milletleri idare edenlerin rolleri fevkalâde büyüktür. Ekser ahvalde milletlerin mükadderatı liderlerinin iyi yetiştirilmiş olmasına bağlıdır.

Daha çocukluk zamanından itibaren Rumanyanın genç veliahdi, istikbalde, memleketini iyi idare edebilecek surette hazırlanmış ve o şekilde yetiştirilmiştir.

Kral Karol genç nesilleri istikbalin şuurlu vatandaşları olarak hazırlamanın en mukaddes hizmet olduğunu ve millet liderlerinin bu hayatî meseleye en büyük ehemmiyeti vermeleri icab ettiği kanaatindedirler.

Rumanya veliahdinin gündelik muhtelif meşguliyetleri vardır. O, bu yıl, lisenin 8 inci sınıfındadır. Mekteb dersleri ile veliahd sarayda pederleri kral Karolun mütemadî kontrolü altında meşgul olmaktadır. Dersleri Üniversite ve liselerin 20 profesörü tarafından okutuluyor. Ve liahdle birlikte memur ve zabit ailelerinden 3 çocuk okumaktadır. Mekteb dersleri büyük dikkat ve ciddiyetle veliahdin bütün gününün en mükim kısmını almaktadır.

Veliahd mekteb derslerinden başka askerlik ilimleri de tahsil ediyor. O, Bükreş askerî alaylarından birinde bir bölüğe kumanda ediyor. Derslerden artan çok kısa zaman içinde ise, veliahd, gerek payitaht ve gerekse vilâyetlerdeki askerî ve mülkî muhtelif müesseseleri ziyaret etmektedir.

Beynelmilel Ticaret Âleminde Doğan Güçlükler

Avrupada harbin başlaması üzerine deniz nakliye vesaitinde birden bire başgösteren aksaklıklar beynelmilel ticaret âleminde mühim güçlüklere yol açmıştır. Muhtelif iskelelere boşaltılmak üzere yük alıp yola çıkan vapurlar, harbin başlaması üzerine merkezlerinden aldıkları emir mucibince derhal muhtelif limanlara sığınmışlar ve bazı bitaraf vapur kumpanyaları bilâhare aldıkları müsaid teklifler karşısında hâmil bulundukları malları lâalettayin iskelelere boşaltmışlardır.

Bu sebeble bir çok tüccarlar taahhüdlerini zarurî olarak yerine getirememişlerdir.

Bu vaziyet şehrimizdeki bir çok ihracatçıları da müşkül vaziyetlere düşürmüştür. Şimal memleketleri için gönderilmiş binlerce liralık eşya Londrada kalmıştır. Yine İngiltere için yüklenen bazı partiler de Marsilya ambarlarında bulunmaktadır. Tüccarlar bu işleri halletmek için mühim külfetlere katlanmak mecburiyetinde kalmışlardır.

Ayni müşkül vaziyet ithalâtçılar için de mevcuddur. Evvelce Almanyadan limanımıza mal getiren bazı vapurlar limanımızdan transit olarak geçmişler ve tüccarlarımıza aid malları Varna ve Burgaza çıkarmışlardır.

Bu çapraşık işlerle alâkadar bulunan ithalâtçı ve ihracatçılarımızla vapur kumpanyaları arasında görüşmeler devam etmektedir.

MAARİFTE :

Üniversite bir neşriyat sergisi açıyor

Üniversitenin 1939 - 40 ders yılı başlangıcı vesilesile Beyazıt İnkılâb müzesinde bir Üniversite neşriyat sergisi hazırlanmaktadır. 31 teşrinievvel salı günü Üniversite Rektörünün nutkunu müteakib davetlilerin ziyaretile açılacaktır.

1 teşrinisaniden itibaren de pazardan maada her gün umuma açık bulundurulacaktır.

Sergide Üniversitenin bütün Fakültelerinin neşriyatı bulundurulacak ve Üniversitenin faaliyeti resimli grafiklerle, şamalarla teşhir olunacaktır.

Ziya Gökalp ihtifali bugün yapılıyor

Büyük Türk mütefekkiri Ziya Gökalp'in ölümünün 15 inci yıldönümü münasebetile bugün Üniversitede büyük bir ihtifal yapılacaktır.

Bu merasime Üniversite Rektörü Cemil Bilsel ve bütün fakülte dekanları, profesörleri davet edilmişlerdir.

Saat 15 de Üniversite konferans salonunda yapılacak merasimde Ziya Gökalp'in bütün içtimaî ve siyasî kıymeti tebarüz ettirilecektir. İçtima edebiyat fakültesi profesörlerinden Bay Mustafa Şekib tarafından açılacaktır. Felsefe şubesinden Kudsî kısa bir tercümeihal verecek, edebiyat fakültesi doçentlerinden Hilmi Ziya "Türk Felsefe Tarihinde Ziya Gökalp,, mevzuu etrafında, tıb fakültesi profesörlerinden Kâzım İsmail "Türk milliyetçiliğinde Ziya Gökalp,, mevzuu etrafında, edebiyat fakültesi doçentlerinden Sabri Esad "Türk milliyetçiliğinde Ziya Gökalp,, mevzuu etrafında ve nihayet iktisad fakültesi doçentlerinden Ziyaeddin Fahri "Türk içtimaiyatında Ziya Gökalp,, mevzuu etrafında birer konferans ve receklerdir.

GÜMRÜKLERDE :

Gümrüklerdeki imtihanlar

Bugün İstanbul Gümrükler Başmüdürlüğünde komisyoncu ve maiyet memurluğuna talib olan namzedlerin imtihanları yapılacaktır. Şimdiye kadar 15 komisyoncu ve 15 de maiyet memurluğu için müracaat yapılmıştır. Kimyagerlerin imtihanları da bu hafta içinde yapılacaktır.

Politika

Avrupadaki Siyasî Faaliyet

Avrupadaki son hâdiseler, cephelerden ziyade, devletlerin hariciyelerinde ve konferanslarda faaliyetin hüküm sürdüğünü göstermektedir. Eylûl bidayetinde başlıyan harb, hâlâ siyasî kombinezonlarını tekemmül ettirememiş bir mevkidedir. Bu müteredddid vaziyet, daha ziyade Almanya tarafında görülmektedir.

Filhakika muhasamat başladığındanberi garb demokrasileri, tâ eskidenberi aralarında tesis ettikleri anlaşma ve tesanüd prensipi ve bağlarını bırakmamışlar, bilâkis daha ziyade takviye yoluna gitmişlerdir.

Buna mukabil garb demokrasileri karşısında yer alan bir diğer siyasi kombinezon yani çelik misakını teşkil eden Almanya ile İtalyanın arasındaki sıkı tesanüd bağları değişik bir görüş zaviyesi altından kendisini göstermiştir.

Almanya "Mahalli bir tedib hareketi,, olarak telâkki ettiği Polonya harbini müteakib garb cephesinde ve denizlerde, İngiltere ile Fransanın karşısında yalnız başına kalmıştır. İtalya, bu hususda bitaraflıktan gayri bir hareket göstermemekte devam ediyor. Buna karşı, Alman diplomasisinin Sovyet Rusya nezdinde sıkı bir faaliyette bulunduğu müşahede ediliyor. Fakat vaziyetin inkişafı ve hâdiselerin seyri, bu hususda ne derece muvaffak olabileceğine dair bazı hükümlerde bulunmak imkânını veriyor.

Berlin, siyasi faaliyetlerinin henüz tamamlanmıyan neticeleri karşısında müstakbel vaziyetini tesbite çalışıyor. Şüphesiz Polonya istilâsını müteakib Almanya sulh talebinde bulunmuş ve bunu elde eylediği menafii tarsin edecek şekilde istemiştir. Buna mukabil, tamamile ayrı bir fikir ve kanaat besliyen garb demokrasilerinin kat'i tavırları önünde Almanya için harbe devamdan başka bir çare kalmıyor.

İşte, bu tek çare karşısında Berlin tereddüdde bulunuyor ve yalnız başına bir ileri harekete atılmaktan ne gibi faydalar ve ne gibi mahzurlar doğabileceğini hesablıyor. Bu noktadan Berlin, harici temaslarla ve ezcümle bitaraf devletlerle olan ticarî münasebatını daha ziyade inkişaf ettirmek ve bu hususda çok faal bir siyaset takib etmek için çalışırken dahilde de mühim siyasî konuşmalar vukubuluyor.

Alman devlet reisinin yüksek nazi erkânının da iştirakile yaptığı bu konuşmalar, yakın bir atide Almanyanın ne şekilde hareket edeceğini tesbite yarıyacak bir istikamet gösteriyor. Bu sebebden, Alman Hariciye nazırı Fon Ribbentrop'un, Danzigde söyliyeceği nutuk, Almanyanın bu vadide takib edeceği son yolu, ve bu konuşmalara mevzu olan hususları kapalı da olsa müşahede ettirmek imkânını verdirecektir.

Bu suretle garb cephesindeki vaziyet kat'î çehresini iktisab etmiş olacaktır.

Dr. Reşad SAGAY

HALKEVLERİNDE :

KONFERANS

Şişli Halkevinden:

27 Birinciteşrin cuma akşamı saat 21 de Şişli Halkevinde Edebiyat öğretmeni Bay Muvaffak Benderli tarafından (Tevfik Fikret ve son münakaşalar) mevzulu bir konferans verilecek ve Fikretten parçalar okunacaktır. Herkes gelebilir.

TAKVİM

25 İLKTEŞRİN 1939

Çarşamba

1358 H.Ramazan 12	1355 R.I.Teşrin 12
Gün: 298 — Ay: 10	Ruzu Hızır : 173

Ezani Saat			Vasati Saat		
güneş	Öğle	İkindi	güneş	Öğle	İkindi
1 04	6 41	9 37	6 21	11 58	14 54
Akşa.	Yatsı	İmsak	Akşa.	Yatsı	İmsak
12 00	1 30	11 28	17 15	18 47	4 44

SON HABERLER

Alman Tahtelbahirleri Birer Birer Batıyor

Garb Cebhesinde Harb Şiddetlendi

Londra, 24 (A.A.) — "Schwabenland,, ismindeki Alman korsan gemisinin Atlantikte batırıldığı tekzib edilmişse de Londraya bu haberi teyid eden malûmat gelmemiştir.

Jutland açığında bir deniz muharebesi vuku bulduğuna dair verilen haber de henüz teyid edilmemiştir.

Batırılan Yeni Bir Tahtelbahir

Londra, 24 (A. A.) — "Bristol Channel,, ismindeki silâhlı İngiliz ticaret gemisi ile çarpıştığı esnada ağır hasara uğrıyan bir Alman tahtelbahri dalmak kabiliyetini kaybetmiş ve İngiliz harb gemileri tarafından kolayca batırılmıştır.

Bir Yunan Vapuru Batırıldı

Londra, 24 (A.A.) — Pateras ismindeki Yunan vapuru Şimal denizinde batmıştır. Vapurun bir sandala binen kaptanı ve on beş denizci karaya çıkmaya muvaffak olmuşlardır.

Kaptan, üç denizci ile İngiliz olan bir pilotun kaybolduğunu ve vapurun bir Alman denizaltısı tarafından batırıldığını söylemiştir. Mürettebattan sağ kalan diğer bir kaç kişi de diğer bir İngiliz vapuru tarafından kurtarılmıştır.

Haydarâbâd Nizamı İngiltereye 100 Milyon İngiliz Lirası Verdi

Londra, 24 (A.A.) — Reuter ajansı bildiriyor:

Hindistanın en büyük devleti olan Haydarâbad Nizamı hava harbi için Hava Nezareti emrine nakden 100 milyon İngiliz lirası vermiş ve harb dolayısile Haydarâbâd devleti haricinde çıkacak Haydarâbâd kuvvetlerinin karşılığı olarak da ayda 11.250 İngiliz lirasını umumî valinin emrine havale etmiştir.

Polonya Altınları Parisde

Paris, 24 (A.A.) — Paris Soir'ın yazdığına göre, 70 tonluk Polonya altını bugün Parise gelmiştir. Bu altın Rumanya-Türkiye-Suriye ve Akdeniz yolu ile uzun bir sefer yapmıştır.

Şarki Erdün Ve Almanya

Amman, 24 (A.A.) — Bugün çıkan resmî gazetede Erdün hükûmetinin bir beyannamesi vardır. Bu beyannamede Almanya düşman memleket olarak ilân edilmektedir.

Fransız Tebliği

Paris, 24 (A.A.) — 24 teşrinievvel akşam tebliği:

Sabaha karşı ve gündüz cebhenin muhtelif noktalarında baskınlar ve müsademeler olmuştur.

Warndt ormanının cenub ve doğu kenarında oldukça şiddetli muharebeler vukubulmuştur. Burada düşman tarafından taarruza uğrıyan karakollarımız derhal yapılan mukabil taarruzla kurtarılmıştır.

Sovyet Finlândiya Müzakereleri

(Baş tarafı birinci sayfada)

yet kararile, Vilno mıntakasının Litvanyaya iltihakı kanununu tasvib eylemiştir. Eskiden Memel valisi olan B. Merkys, Vilno mıntakasının idaresine memur edilmiştir.

Litvanya ile Sovyetler Birliği arasındaki askerî müzakereler, yavaş bir surette devam etmektedir. Sanıldığına göre, ilk Sovyet garnizonları önümüzdeki hafta içinde bazı Litvanya şehirlerine yerleşeceklerdir.

VİLNODA HÂDİSELER

Roma, 24 (A.A.) — Rigadan bu gün gelen malûmata göre, Vilnoda vahim karışıklıklar çıkmıştır. Aç halk mağazaları ve gıda depolarını yağma etmişlerdir. Asayiş ancak milislerin halkla çarpışmasından sonra iade olunabilmiştir. Bir çok ölü vardır.

Eski Polonya hükûmet binalarındaki eşya parçalanmış ve meydanlarda yakılmıştır.

Tifüs salgınından Vilnoda 16 kişi ölmüştür.

Letonyaya Gelen Sovyet Harb Gemileri

Londra, 24 (A.A.) — Alman radyosu, bir Sovyet kruvazörü ile bir takım Sovyet muhriblerinin dün "Libau,, limanına girmiş olduklarını haber vermektedir.

Malûm olduğu veçhile Sovyet Rusya ile Letonya arasında akdedilmiş olan son muahede mucibince Libau limanı Sovyet donanması için bir hareket üssü olmuştur.

SOVYETLER FİNLANDİYADAN NE İSTİYORLAR ?

Moskova, 24 (A.A.) — Moskova diplomasi mahfellerinde zannedildiğine göre, Sovyet diplomasisi Aaland adalarının işgalini değil, sadece bu adaların gayri askerî bir halde muhafaza edileceğine dair kat'î vâd istemektedir. Nitekim, Sovyet diplomasisi, bir ittifak talebinde de olmayıp, ancak, Sovyet Rusyaya hasım herhangi bir kombinezona iştirak edilmiyeceğine dair bir garanti ile, Hogland adacığının ve ona civar iki adanın terkini istemekte, Finlandiyanın kara topraklarında Sovyet kıtaatının yerleşmesi talebinde bulunmamaktadır.

RUS — FİNLANDİYA MÜZAKERELERİ

Helsinski, 24 (A.A.) — Hariciye Nezaretinin alâkadar bir mümessili, Moskovaya gelen haberlere nazaran, Rusya - Finlandiya müzakerelerinin normal surette devam ettiğini ve bir hal çaresi bulunacağına dair olan ümidi haklı gösterecek şekilde cereyan eylediğini söylemiştir.

MEMEL DE LİTVANYAYA MI VERİLİYOR ?

Londra, 24 (A.A.) — Almanya ile Litvanya arasında Memel limanının elli beş sene müddetle Litvanyaya ayrılmasına dair olarak cereyan etmekte olan müzakerat devam halindedir. Times gazetesinin Riga muhabiri, anlaşmanın pek yakın olduğunu haber veriyor.

LETONYA — SOVYET MÜZAKERELERİ

Riga, 24 (A.A.) — Cümhurreisi B. Ulmanis'in başkanlığı altında toplanan Nazırlar heyeti, Letonya - Sovyet mütekabil yardım paktından mütevellid meselelerin halli için Sovyet komisyonu ile müzakerelerde bulunmağa memur komisyon reisi general Hartmanis'in raporunu dinlemiştir.

Nazırlar heyeti, komisyona, icab eden talimatı vermiştir. Harbiye Nazırı general Baldos dün Liejapa'dan gelen ve Kiroff kruvazörü ile iki torpito muhribinden mürekkeb bulunan Sovyet filosu kumandanını kabul etmiştir.

Piyasada Canlılık

(Baş tarafı 1 incide)

Dün yeniden İngiltere hesabına 40 bin kilo tiftik satılmıştır. Aksaray ve havalisi menşeli olan bu mallar 97.5 kuruş üzerinden muamele görmüştür. Bundan başka dün yine İngiltereye külliyetli miktarda kitre, fındık, acı badem sevkedilmiştir.

Kendilerile görüştüğümüz alâkadar ihracatçılar İngiltere ile aramızdaki ticaretin daha ziyade inkişafı için bazı lüzumsuz formalitelerin kaldırılması icabettiğini söylemektedirler. Bilhassa bankaların emtia üzerine kredi açmaları icabettiğine işaret etmektedirler.

Bundan başka canlı koyun ihracatına müsaade edilmesi üzerine Sovyetlere 90 bin baş koyun ve sığır satılmıştır. Bu hayvanları almak üzere Sovyet eksperleri Karsdaki hududumuza gelmiş ve teslim tesellüm muamelesine başlanmıştır.

Suriye hududuna da canlı hayvan ihracına başlanacaktır. Mısır ve Filistine her sene olduğu gibi bu yıl da Suriye tarikile 200.000 koyun gönderilecektir. Alâkadar tüccarlar bu hususda faaliyete geçmişlerdir. Bu hayvanlar daha ziyade Gaziantep, Mardin, Diyarbakır hayvanlarıdır.

Harb Dedikodusu

(Baş tarafı 1 inci sayfamızda)

par. Yalnız, bu "muhakemesi yerinde ve aklı başında,, kimselerin küçük bir ekalliyet olmasına istinad eden bir hesab var ki vazifelerinin ehli olmıyan propagandacıları şaşırtan ve gülünç sözlere sevkeden âmil budur. Bir propagandanın asıl kazanmağa ehemmiyet vermesi icab eden muhit düşünmeğe ve muhakeme yürütmeğe kabiliyetli muhittir. Çünkü teşebbüs, faaliyet ve tesir bu türlü adamlardan fışkırır.

Alman askerlerinin açlığına, sıcak yemek yüzü görmediklerine dair esirlerin ifadelerine atfen neşredilen havadislerde de büyük bir mübalaga bulunduğu şüphesizdir. Belki de esirler hoşa gidecek tarzda sözler söyliyerek şahıslarına rahat ve emniyet kazandırmak istiyorlar. Almanya sulh zamanında bile gıdalarının bolluğu ile meşhur değildi. Bir çok zarurî ihtiyaç maddelerinde eksiklik göze çarpıyordu. Fakat her halde ordusunu bugün icab eden kalorileri temin edecek surette beslemek yolunu bir müddet bulacaktır. Harb başlıyalı, daha doğrusu, seferberlik yapılalı daha kaç gün oldu? Almanya gibi senelerdenberi bu harbi hazırlıyan, bütün teferruatını plânlarla tanzim eyliyen bir memleket her halde ordusunu iki ay beslemeğe kâfi yiyecek tedarik etmiştir.

Alman ordusu için, hattâ bütün Alman milleti için bu sıkıntı, bu açlık günü gelecektir. Ecel nasıl insanlar için mukadder ve ictinabı imkânsız bir vâkıa ise Almanya için de bu açlık ve mahrumiyet okadar muhakkak ve kat'îdir. Fakat bu kadar çabuk değil! Onu bu kadar çabuk gibi, kapıya gelip çatmış gibi tasvir etmek belki gönüllere muvakkat bir ferah ve ümid verebilmek gibi bir işe yarar. Fakat aradan günler, hattâ aylar, belki seneler geçip te Almanyanın hâlâ açlıktan ve ilk maddelerin eksikliğinden yere serilmediği görülürse artık hiçbir söze inanmamak gibi bir aksülâmel husule gelir. O zaman, hakikî açlığa da inanılmaz.

Alman nazileri ve nazi şefleri arasında rivayet edilen memnuniyetsizliğin ve görüş farklarının mevcudiyeti hakkındaki sözler pek tabiî bir vaziyete tekabül edebilecekleri için itimada şayan iseler de bunlardan yakın bir zamanda amelî neticeler çıkacağını ümid etmemelidir. Naziler içinde de şüphesiz telkin edilen kanaat ve imana cidden inanmış, samimî kimseler vardır. Bu ateşli ve imanlı naziler için Alman - Sovyet anlaşması bir ilhaddır, bir küfürdür. Binaenaleyh ruhlarının içinde samimî ve derin bir facia başlamıştır. Fakat unutmamalı ki Almanya harb halindedir ve bu harbde bir vatan mevzuubahistir. Onun için, en halis itikadlarında bir hayal inkisarına uğrıyan bu naziler vatanlarını düşman karşısında müdafaasız bırakmamayı bir vatan vazifesi bilecekler, vicdanlarını susturmağa çalışarak muharebeye koşacaklardır.

Vakitsiz bir ümidin tahakkuk etmemesi dolayısile husule gelecek aksülâmelin fütur ve rahaveti içine düşmemek için esassız ümidlere kapılmamak çok daha iyidir. Ancak realiteyi ve hakikati daima soğukkanlılıkla görebilmek cesaretini ruhlarında bulanlardır ki her mihnet ve tecrübeden galib çıkarlar.

Hüküm sürmekte olan harbin neticesinde nasyonal - sosyalizm mağlûp olacaktır, bu muhakkaktır. Fakat müttefikler bu galebeyi zamanla, ağır fedakârlıklarla ve büyük bir enerjiye istinad eden sebat, sabır ve tamammül ile elde edeceklerdir.

Hüseyin Cahid YALÇIN

Lord Lloyd General Franko ile görüştü

Bern, 24 (A.A.) — Bund gazetesinin Madriddeki muhabiri bildiriyor :

Lord Lloyd'un riyasetinde hususî bir İngiliz heyeti dün Madride gelmiş ve Franko ile uzun bir mülâkatta bulunmuştur. Heyet yarın Londraya hareket edecektir.

Vehib Paşa İle Bir Mülâkat

Vehib Paşa

(Baş tarafı 1 incide)

Geçen sene, Mısır yolculuğunun son durağı İskenderiyede "onu da görsen, bir görüşsen fena etmezsin!,, dedikleri zaman gözlerimin önüne hep o korkunç çehre, hep o yaman bakışlar gelir, beni karar verirken caydırırdı:

— Kimbilir nasıl karşılar, ne biçim azarlar, ne çeşid başından savar, derdim.

Ve, günün birinde, zannederim, bu merakımı tatmin hevesine kapıldım.

— Barut gibi bir adamın bir gazeteci karşısında gürleyişini, köpürüşünü de görelim, bu da bir röportaj mevzuu, bu da enteresan bir sahne sayılmaz mı? dedim.

Bu düşünce ile, ona evinde değil, sık sık oturduğunu söyledikleri deniz kenarındaki gazinoda, şöyle, uzaktan etraflıca bir tetkikten sonra yanaşmayı muvafık buldum.

Sanki birdenbire kendisini aradığımın farkına varacak ve üzerime çullanacakmış gibi ürke ürke girdiğim gazinoda, kasa başında oturan patrona ancak işitilebilen bir sesle sordum:

— Vehib paşa burada mı?

— İşte, oturuyor.

Diye işaret ettiği masaya baktım. Demirden bir şapka giymiş gibi başı önüne eğilmiş, omuzları çökmüş, sönük bakışlı, ağır ağır nargilesini çeken bu yorgun ihtiyar, o heybetli paşa olamazdı!

Patrona bir daha sordum:

— Şu, nargile içen mi?

— Evet, ta kendisi...

Ne tereddüdüm, ne korkum, ne endişem kaldı. Doğru masanın başına gittim ve kendimi tanıttım. Birden bir gençlik aşısile canlanmış gibi, halinden hiç umulmıyan bir çeviklikle yerinden fırladı ve bir lâhza "eyvah, hâlâ o dedikleri gibi...,, diye ürktüm.

— Buyurunuz evlâdım. Hoş geldiniz, safa geldiniz. İyisiniz inşallah... Otur yavrum, otur Allahaşkına!

Yumuşak, tatlı, sıcak bir sesi vardı.

Bu ses, bütün şüphelerimi silip atmıştı. Karşı karşıya oturduk.

Yurdundan uzak kalmış her gurbetzedenin sorduğu hasret sualleri..

Ve ümidden şifa umanlara verilen teselliye bürünmüş cevablar....

Bir hayli böyle derdleştik.

Nihayet:

— Bir de, dedim, şu Habeşistan macerasını dinlemek isterdim.

— Ah, o bahsi hiç açma evlâdım. Oldu, bitti, tarihe karıştı. Biz, onun son şahidleri de yakında toprağa karışacağız ve tarih sözünü söyliyecek, onu dinler, hükmünüzü verirsiniz.

— O çok geç konuşur, o kadar sabra kimde takat var?

— Habeşistan harbi bittikten sonra bir çok tanınmış Avrupa ve Amerika gazetelerinden, mecmualarından mektublar aldım. Benden bu harbe aid hatıralar, yazılar istiyorlardı. Vallahi hepsine red cevabı verdim. Bir müddet susmağa, unutulmağa, istirahate çok ihtiyacım var.

— Şöyle kısaca... ve düşününüz ki, kıymetli hatıralarımızı dinlemeyi bir ecnebi gazetesi için değil, bir Türk gazetesi için rica ediyorum.

Bu son cümlem tesirini yapmıştı. Muhatabımın mukavemet kudreti birden erimiş, gözleri dolar gibi olmuş, yüzünün bütün çizgileri gevşemişti.

— Peki evlâdım, bu harbin nesini anlatayım istiyorsun?

— Habeşistan niçin mağlûp oldu?

— Dört kelimelik bir sual, fakat cevabı cildler doldurabilir.

— Kısaca...

— Habeş harbi başlamadan dört ay evvel yine Mısırda bulunuyordum. O sırada vaziyet gergince bir şekil almıştı. İtalya yavaş yavaş Eritreye asker sevkiyatına başlamıştı. İtalyanın Habeşistana hücum edeceği sarahaten anlaşılıyordu. Düşündüm, bazı sebeblerle harb başlamadan evvel Habeşistanda bulunmayı elzem gördüm ve bir vapura atladım, doğru Cibutiye gittim, oradan da bilâtevakkuf Adis Ababaya yollandım.

Habeşistan hakkında hayli malûmat edinmiştim ve biliyordum ki, yarım asır evvel İtalyanlarla Habeşler arasında vaki olan muharebe Habeşistanı derin bir uykuya daldırmıştır. Çünkü fitilli tüfekler, kargılar ve kılıçlarla saldırıp hasımlarını yenen Habeşlere büyük bir gurur gelmiş ve onlarda Adovadan sonra İtalyanların bir daha Habeşistana hücum edemiyecekleri kanaati kök salmıştı. Bu hal son imparator Haile Selâsiyenin tahta çıkışına kadar devam etti. Bu zat bilhassa Atatürkün çalışma tarzından, inkılâblarından büyük dersler almış, ve böylece Habeşistana yeni bir hayat ve kudret vermek yolunu tutmuştu. Fakat etrafındakiler bu fikir ve kanaatte değillerdi. Negüs onlarla da mücadele etmiş ve işe koyulmuştu.

O, günün birinde yeni bir İtalyan taarruzuna uğrıyacağından şüphe etmiyordu. Bu sebeble evvelâ muntazam bir ordu kurmak istedi. Bunun için de ilk iş olarak bir Harbiye mektebi açtı, İsveçten zabitler getirtti. İsveç zabitleri hakikaten gayret, cid diyet ve vukufla çalışmışlar, takdire değer bir sınıf genç Habeş zabitanı yetiştirmişlerdir.

Fakat Belçikadan gelen zabitan heyeti harb noktai nazarından kıta yetiştirmek kabiliyet ve iktidarından uzaktı. Bu sebeble iki sene çalıştıkları halde değil bir tabur, bir bölük bile yetiştirememişlerdi.

Bunların disiplinli asker diye yetiştirdiklerini iddia ettikleri iki alay maalesef her yerde paniğe önayak olmuştur.

Binaenaleyh, hulâsa olarak, Habeş, muallem askersiz, silâhsız, cebhanesiz, parasız ve yardımcısız olarak kendisini bir harb karşısında buldu.

Ben Adis Ababaya vardığım zaman İmparator Ogaden'de idi. Telgrafla malûmat verdiler, Dovadanaya dönüp kendisine mülâki olmaklığımı istedi.

Hemen trenle oraya gittim. Beni misafir edecek güzel bir yer hazırlamışlar. Biraz sonra da saraya davet ettiler. İmparator beni salonda kemali nezaketle kabul etti.

Kusursuz fransızca konuşuyordu. Hatır sorduktan sonra ilk suali şu oldu:

— Vaziyeti nasıl görüyorsunuz geneRalim?

Unutmayınız ki bu ilk mülâkatımız Habeşistanda silâh patlamasından üç ay evvel vaki oluyordu.

Kısaca cevab verdim:

— Harb gayrikabili ictinabdır.

— O halde?

— Ya Valavaldan vazgeçip İtalyanın ortaya sürdüğü şeraiti umumiyeyi kabul etmek -bu arada 200 bin liret tediyesi de vardır- veyahut derhal, bütün cebhelerde taarruza geçmek. Yani İtalyanların toplanmalarına, hazırlanmalarına meydan vermemek. İtalya çok uzaktır. Defaten bizi mağlûp edecek derecede asker getiremez. Binaenaleyh inisyativ almalı ve üzerine yüklenmeliyiz. Gerçi hazır değiliz, bunu biliyorum. Fakat şahsan çok cesur olan ve bir sözünüzle ölüme seve seve atılmağa âmade bulunan Habeş milleti, tahşidatını henüz ikmal edememiş olan, İtalyanların hakkından gelebilir kanaatindeyim. Eğer sulh yolile meseleyi halletmeyi haysiyete muhalif görüyorsanız yarından itibaren taarruza başlamalıyız. İrade sizindir Haşmetmeab!

İmparator, âdeta kalbimi okumak istiyormuş gibi, gözlerini gözlerimden ayırmadan beni dinlemişti.

(Arkası yarın)

Romanın Takdiri

(Baş tarafı 1 incide)

didine aslâ yanaşmamıştır.

Gazete diyor ki:

"Moskovanın Ankaraya teklif ettiği biricik şey, Türkiyenin Sovyet siyasetine iştiraki ve Lehistan taksiminde olduğu gibi muhtemel yeni taksimlere Türkiyenin müsamaha - kâr davranması idi. Ankara, bu parlak muavin rolünün daha az parlak başka bir role mukaddemeden ibaret olduğunu anlamakta gecikmedi. Bu rol himaye altında bulunan bir millet rolüdür. Bu rol Moskof rüyasına muhtemel bir tahakkuk imkânını vermeğe çok müsaiddir. Yani Rusların Bizans yamaçlarına yerleşmesi ve bolşevizmin Akdeniz havzasına serbestçe akması.,,

Observatove Romano, Türk Başvekilinin pek vakarlı ve pek vazîh lisanından sitayişle bahsediyor ve netice olarak Türkiyenin badema hürriyetini müdafaa kaygusunda olan Balkan devletlerile olan siyasetini inkişaf ettirmek hakkını kazandırdığını söylüyor.

Romada İkinci Bir Mütalea

Fransızca Le Temps gazetesinin Roma hususî muhabiri, İngiliz Fransız - Türk anlaşmasının İtalyadaki akisleri hakkında tefsiratta bulunarak ezcümle diyor ki:

"Türk - Rus müzakerelerinin neticelenmemesi keyfiyeti, hakikî İtalyan menfaatleri cebhesinden müşahede edildiği takdirde İtalyanın bundan memnun olmaması tasavvur edilemez. Ve bunun için de muhtelif sebebler vardır:

1) İtalya Molotof - Saracoğlu müzakerelerinin ademi muvaffakiyetle- neticelenmesinden memnun olmalıdır, zira bu Türkiyenin, Karadenizi bir Rus denizine tahvil eylemek hususundaki talebini kabul etmemiş olduğunu göstermektedir. İtalya, Karadenizi daima Akdenizin bir körfezi olarak telâkki etmiş ve asla bir Sovyet Mare Nostrumu olarak kabul etmemiştir. Ankaranın aldığı vaziyet sayesinde bu deniz, bütün devletlerin seyrüseferine açık kalmaktadır.

2) Türk - Rumen tesanüdünün teyidi, Balkanlara Rus dühulüne karşı konmuş bir seddin takviyesini tazammun eder. İtalya bundan ancak memnun olabilir, zira bu dühul keyfiyetinin almak istidadında, olduğu istikamet Adriyatik idi.

3) Balkanlarda Sovyet tevessüüne karşı tezahür eden aksülâmel İtalyaya Balkan devletlerinin otonomisi ve hâkimiyeti lehindeki, diğer tabirle Adiryatiğe civar bir mıntakada müvazene, sulh yolundaki siyaseti takviyeye yardım etmektedir.Türkiyenin ittihaz eylediği hattı hareket, bizzat İtalya için bir garanti tazammun eder.

4) İtalya, son zamanlarda, Mussolini rejiminin ideolojisini her türlü halelden masun bırakmak hususundaki iradesini izhar eylemekten hâli kalmamıştır. Halbuki Balkanlarda hareket eden bir tevessü dalgası, Türkiyenin uzaklaştırmış olduğu bir tehlike teşkil edecekti.

5) Balkanlara Sovyetlerin girmesi, İtalyaya, ayrıca, birinci derecede iktısadî mevkilerin kaybedilmesini, ve siyasî prestijinin azalmasını intac edecekti.

6) Nihayet, eğer Türkiye, Balkanlarda Rus duhulüne muvafakat etmiş olsaydı, bu hareket, İtalyanın şimdiye kadar bertaraf edebildiği cenubu şarkî Avrupasındaki Balkan ve Akdeniz harbini ortaya çıkaracaktı.

Açıkgöz Arkadaş

(Baş tarafı 1 incide)

ğını anlamış, hemen koşup polisi ve adliyeyi haberdar etmiş, önüne gelene yana yakıla derdini dökmeğe, şifa aramağa başlamıştır.

Diğer tarafdan Müddeiumumilik de faaliyete geçerek tahkikat yapmış, Alinin Beyoğlundaki gişeden parayı aldıktan sonra bir kısmını Ziraat Bankasına yatırdığı, bir kısmını da kendisi alarak ortadan kaybolduğu tesbit edilmiştir.

Dün Müddeiumumilik, tahkikatı tamamlıyarak işi Sultanahmed Üçüncü Sulh Ceza mahkemesine havale etmiştir. Dünkü celsede, Hasan, yana yakıla derdini anlatmıştır.

Hâkim Münib, icabını düşündükten sonra, Ziraat Bankasındaki paranın bankada hıfzına ve Alinin araştırılıp bulduruluşmasına karar vermiştir.

No. : 25 YAZAN : R. YALKIN

Söke Müslümanları Pek Elim Bir Vaziyette Bulunuyorlardı

Binbaşı Hakkı bey müfrezesi daha yolda iken, Yürük Ali efe ve kızanları, işgalcilerin hareketlerinden biraz sonra, Nazilliye varmışlardı. Vaziyeti anlayınca da kaçanları takibe başlamışlar ve tâ "Umurlu,, ya kadar kovalamışlardı. O sırada, civardan yardıma koşan halk ve yetişen küçük müfrezeler ile birleşerek kaçakları fena halde hırpalamışlardı ki Hakkı beyin müfrezesi de o sırada Nazilliye varmış, hükûmetsizlik yüzünden karışıklık çıkarmak, öteye beriye saldırıp yağmacılığa kalkmak gibi hareketlere cüret eden bazı yerli şerirleri tedib ve kasabanın emniyetini temin etmişti.

O sıralarda, fırkanın erkânıharbi yüzbaşı Salâhaddin bey de, millî teşkilât vücude getirmek, yerli rumlaın müslümanlar aleyhindeki tecavüzlerini önlemek için Sökede bulunuyordu. Salâhaddin bey, icab edenlerle görüşüp anlaşmış, ilk teşebbüs mahsulü olarak yüz elli kişilik bir millî müfreze de meydana getirmişti. Yüz otuz beşinci alaydan binbaşı Saib beyin kumandasına verilen müfrezenin bir kısmı mahallinde silâhlandırılmış, noksanları tamamlanmış ve harekete hazır bir vaziyete getirilmişti. Diğerleri için de Çineden silâh ve teçhizat istenilmişti.

O esnalarda, Söke müslümanları pek elîm bir vaziyette bulunuyorlardı. Çünkü, kasabada büyük bir Rum ekseriyeti vardı ve bunlar, Sisam adasından kayıklarla gelen komiteciler ve çetecilerin teşvikile ayaklanmış, hattâ canavarlaşmışlardı. Teşkil ettiği sürülerle etrafa saldırmağa başlamışlardı. Köylüleri köylerinden çıkarıp atıyorlar, köy ve bucaklarını yıkıp yakıyorlardı. Varını yoğunu ellerinden alıyor, davarlarını, hayvanlarını adaya taşıyorlardı. Zavallı Türkler, bu zulüm karşısında kıvranıyor, mukavemet gösterenler de vuruluyor, kırılıyordu. Şehirden, köyünden uzaklaşan her Türk ya boğuluyor, ya da boğazlanıyordu. Kızların, kadınların ırzlarına dokunuluyor, çırçıplak ağaçlara asılıp teşhir olunuyordu.

Yapılan bu cinayetlere, şenaatlere, vahşetlere, gûya asayişi, temin için geldiklerini söyliyen İtalyanlar da, seyirci oluyorlardı. Zavallı halkın artık sabrı taşmıştı. İstanbul hükûmetinin ardı arası kesilmeden tavsiye etmekte olduğu sükûn ve itidale riayetle, hallerinin nereye varacağını anlamış, âkıbet ve encamlarının ne kadar acı ve acıklı olacağını kavramışlardı. Nihayet, toplanmışlar, ayaklanmışlardı. Yapılan bunca fecialar karşısında hâlâ sükûnetini muhafaza eden ve göz göre göre ölüme sürüklenen halka mütemadiyen hükûmetin sükûn tavsiyelerini tekrarı kendince bir vazife edinen kaza kaymakamına başvurmuşlar, biraz da sertçe davranıb kafa tutmuşlardı. Yapılan nankörlüklere, vahşiyane cinayetlere karşı, hükûmetin aldığı bu âtıl ve hissiz vaziyetin daha ne kadar süreceğini sormuşlar, sızlanmışlardı. Ne yazık ki, kaymakamdan aldıkları cevab, yine sabır ve sükûn tavsiyesi olmuştu. Halk, bu vaziyette fırka erkânıharbı Salâhaddin Beye koşmuştu ki, o esnalarda da, Milâs askerî debboyundan gönderilen silâh ve cephaneler de Sökeye varmış ve artık millî mücadele imkân ve vasıtaları ele geçmiş bulunuyordu. Salâhaddin Bey, gelen bu dört yüz tüfek ile halkı silâhlandırmış ve bu suretle meydana getirdiği millî kuvvetin başına da, Sökeli Caferaki adında Giridli ve kahraman bir vatanperveri koymuştu. Bu arada Sökenin millî heyeti de vücud bulmuştu. Reisliğe Ömerağa zade Mehmed, ikinci reisliğe Tütüncü zade Hasan, azalığa da Ömerağa zade Hasan, Hacı Ziya Bey zade İbrahim, ülemadan ve dava vekillerinden Bekir, Ali Kâhya oğlu Süleyman, Tahir Giridli Mehmed, kâtibi mesul Hacı Kâzım zade Ahmed Fevzi Bey, efendi ve ağalar seçilmiş ve elbirliğile mücadele hazırlıklarına girişilmişti.

* * *

Çinede bulunan İtalyan mümessili doktor Nekrato ile elli yedinci fırka kumandanı miralay Şefik Bey arasındaki son birleşme ve görüşme, vukuundan bir hafta sonra, o sıralarda Dahiliye Nazırı bulunan Ali Kemal Beye aksettirilmişti. Çinede bulunan Hürriyet ve İtilâf fırkasının bazı açıkgöz mensubları, fırka kumandanının İtalyan doktoru tarafından ziyaret edilmesini, hiç de iyi görmemişler ve bu husus hakkında fırkalarının İzmirdeki vilâyet merkezinin ve ayrıca da Aydında bulunan yüzbaşı Vital'in nazarı dikkatlerini celbetmek marifetini de göstermişlerdi. Onlar da, şüpheli buldukları bu temasları o güne kadar edinmiş oldukları malûmat ile karıştırarak işe, sarayın ictinab edeceği bir şekil vermişler ve ehemmiyetle İstanbula bildirmişlerdi. Bu çifte iş'ar, ayni zamanda hem sarayı ve hem de Babıâli ile fırkayı büyük bir telâş ve endişeye düşürmüştü.

Saray ve Babıâli, malûmatları ve hattâ biraz da teşvikleri eseri olarak, Aydın ve havalisinde yapılan reddi ilhak teşebbüs ve hareketlerinden, bazı zabitlerin istifade ile, halkı tehyic ve mücadeleye teşvik ettiklerinden haberdar idi. Bir İttihadcılık hareketi telâkki ettikleri bu münferid teşebbüslerin, bir netice vermiyeceğine, esasen senelerce devam eden harbden usanan, manen ve maddeten mutazarrır olan halkın bu gibi teşebbüslere iştirak ve davetlere icabet etmiyeceklerine emin bulunmakla beraber, bu gibi hareketlere meydan verilmemesi hususunu, defaatla alâkadarlara emir ve tebliğ etmişlerdi.

[Devamı var]

ÖLÜM

Sabık Sadrazam Mareşal Salih, kısa bir rahatsızlıktan sonra ramazanı şerifin 11 inci salı günü rahmeti rahmana kavuşmuştur. Cenazesi bugünkü çarşamba günü Göztepedeki köşkünden saat dokuz buçukta Kadıköye ve oradan da motörle on buçukta Sirkeciye naklolunacak, cenaze namazı öğleyi müteakib Beyazıt camiinde kılındıktan sonra vasiyeti üzerine Eyüpteki aile kabristanına defnedilecektir. Merhuma Allahtan rahmet diler, kederli ailesine taziyetlerimizi sunarız.

Bugün Matinelerden İtibaren
AZAK ve FERAH
Bugün Matinelerden İtibaren
1 - Keşif Alayı
İngiliz - Rus Kırım muharebesi
TÜRKÇE
Sayısız milyonlar... Kasırga gibi dünyayı saran ordular... Şimşekler gibi ülkeler aşan kahramanların muzafferiyet destanı (Misli görülmemiş harikalar filmi)
2 - Cesur Polisler
Amerikanın ölüm kaynağı Gangsterlerile en modern kuvvetlerin kanlı savaşı
FERAH'da Bugün AZAK'da

ADLİYE VE POLİS

Galib Efganî Hakkında Yeni Bir iddia

Tarlabaşında Toprak sokakta 11 numaralı evde oturan halı ressamı İbrahim Naci polise müracaat ederek Perapalas oteli sahibi Misbah tarafından aleyhine dolandırıcılık davası açılan Galib Efganî tarafından kendisinin de dolandırılmış olduğunu iddia etmiştir. İbrahim Nacinin iddiasına göre, Galib Efganî, 931 senesinde Gulâb Şah Abbas ismile İstanbula geldiği vakit kendisile de temasa geçmiş, 1300 lira tutarında birçok kıymetli halı resimleri yaptırdıktan sonra bu resimleri alıp gitmiş, bir daha görünmemiştir.

Bu müracaat ve iddia üzerine Galib Efganî polise davet edilerek İbrahim Naci ile karşılaştırılmış, İbrahim Naciyi hiç tanımadığını, ilk defa gördüğünü söylemiştir.

Galib Efgani aleyhine Perapalas oteli sahibi Misbah tarafmdan açılan davaya da, Asliye Sekizinci Ceza mahkemesinde bugün devam edilecektir.

* * *

Bıçakla Yaraladı

Kasımpaşada oturan seyyar kavuncu İsmail ile arabacı Hasan kavga etmişler, İsmail Hasanı baldırından bıçakla yaralamış, yakalanarak adliyeye verilmiştir.

Bacâ tutuştu

Dün öğleyin Çemberlitaşta Vezirhanı caddesinde köfteci Hüseyinin dükkânında pirzola pişirilirken pirzolanın parlıyan yağlarından ocak bacası tutuşmuş, derhal yetişen itfaiye tarafından söndürülmüştür.

Bağdat caddesinde kaza

Şoför İbrahimin idaresindeki taksi otomobili Erenköyünde Bağdad caddesi üzerinde bahçıvan Recebe çarparak muhtelif yerlerinden yaralamş, Receb Haydarpaşa Nümune hastahanesine kaldırılarak tedavi altına alınmış, şoför yakalanmış ve tahkikata başlanmıştır.

Köfteden zehirlendi

Beyoğlunda Kalyoncukulluğunda oturan Yusuf Taksimde Cümhuriyet meydanında köfteci Hasandan köfte yedikten sonra zehirlenme alâmetleri göstermiş, tedavi edilmek üzere Sürpagop hastahanesine kaldırılmıştır.

Köfteci Hasanın etleri de alınarak tahlil edilmek üzere belediye zabıtasına gönderilmiştir.

Oto nobil çarptı

Kasımpaşada Küçükpiyale caddesinde oturan Sadık dün köprü üzerinden geçerken 586 numaralı otomobil çarparak ayağından yaralamış, yaralı tedavi altına alınmış, şoför yakalanmıştır.

Kamyon arabaya çarptı

Tophaneden geçmekte olan şoför Alinin idaresindeki kamyon sürücü Mehmedin kullandığı çift beygirli yük arabasına çarpmış, beygirlerin ikisi de yaralanmıştır. Nüfusça zayiat olmamıştır.

Dayak ve yaralama

Beyoğlunda Güzellik sokağında oturan aşçı Ömerle çırağı Mehmed bir olarak, aralarında kavga çıkan kundurâcı çırağı Vahramı dövüb başından taşla ehemmiyetli surette yaralamışlardır. Vahram tedavi altına alınmış, suçluların her ikisi de yakalanarak adliyeye verilmişlerdir.

Denizde bir ceset bulundu

Evvelki gün, Hayırsız ada açıklarında, 25 yaşlarında kadar tahmin edilen genç bir erkek cesedi görülmüş, kenara çıkarılmıştır. Zabıta, cesedin kime aid olduğuna ve ne suretle düşüb boğulduğuna dair tahkikata başlamıştır.

Büyük Anketimiz

Hüseyin Cahid Yalçın Fikret İçin Ne Diyor?

Kolej Ve İngiliz Sefarethanesine Gönderilen Mektub Hâdiselerinin Hakikî Mahiyeti Nedir?

Tevfik Fikret anketimize, üstad Hüseyin Cahid Yalçın kadar salâhiyetle cevab verecek bir şahsiyet, şüphesiz mevcud değildi. Onun fikirlerini okuyacak birçok kimselerin üstadın tesirine kapılmaları memul olduğundan, bu mülâhaza ile kendisinin fikirlerini neşretmeyi bililtizam bir müddet tehir etmiştik. Fikretin leh ve aleyhindeki mütaleaların, bu hususda çıkan münakaşaların had bir devreye girmiş olduğu bugün, şairin en yakın arkadaşı olan Hüseyin Cahidin fikirlerini neşretmek tam yerinde bir hareket olacaktır.

Üstada ilk sualim:

— Fikret vatanperver mi idi? oldu.

Hüseyin Cahid tereddüd etmeden cevab verdi:

— Şübhesiz ki vatanperverdi. Toprağını ve milletini bizim kadar severdi. Bu hususta en ufak bir şüpheye bile mahal yoktur. Yalnız, o zamanki milliyet mefhumu ile bugünkü milliyet mefhumu arasında çok fark vardır. Milliyet mefhumu bizde Avrupadaki gibi telâkki edilmiyordu. Sonra unutmamak lâzımdır ki Fikret de benim gibi ilk önce şark kültürü almıştır. Biz, fikir kitabı olarak ilk önce Gülistanı okuduk. Gülistanın ilk cümlesi beni âdemin yekdiğerinin kardeşi olduğuna dairdir. Fikret de herkes gibi bu fikri benimsemiştir. O zaman cari olan tanzimat modasını da unutmamak lâzımdır. Türk, Arnavud, Arab herkes yekdiğerinin kardeşi olmalı, papazlarla hocalar sarmaş dolaş, öpüşmeli deniyordu. Avrupadan sosyalist kanallar vasıtasile memlekete hep bu nevi telkinler sızıyordu. Kısaca şunu söyliyeyim ki, İttihad ve Terakki hükûmetinden evvel, memlekette hakikî manasile milliyet diye bir şey teessüs etmiş değildi. Osmanlı imparatorluğunun ilk meclisinde Arab ve Arnavud unsurları fazla azalık ve nazırlık istemeğe kalkışınca, milliyet meselesi ortaya çıktı. Bizde bu mefhumu bugünkü manasile ortaya ilk koyan da benim.

Bütün bunlar, Fikret "Halûk'un Amentüsü,, şiirini yazarken vatan ve milliyet hakkında nasıl fikirlere sahib olduğunu göstermektedir.

— Kolej meselesi hakkında ne düşünüyorsunuz?

— Fikret Galatasaraydan arzusile istifa etmedi, istifa etmek mecburiyetinde kaldı. Maamafih hakkaniyetle söylemek lâzım gelirse bu hâdisede Fikret haksızdı. San'atkâr olduğu için çok asabî mizaçlı olan Fikret, her şeyden çabucak kırılır, alınırdı. Meselâ mektebe müfettiş gelmesine tahammül edemezdi. Her nevi kırtasiye işlerinden nefret ederdi. Binaenaleyh bir hiç yüzünden Emrullah efendiye darılarak evvelce hocalığı olan Koleje büsbütün intisab etti. Yani bu işi mantığı, arzusu ve kanaatile değil, sırf hissile yaptı.

— Ya Tanine "İrfanım teblidi tâbiiyet etti,, diye yazdığı mektub?

— Bu da ayni ruh karakterinin bir tezahürüdür. Meselâ benim Fikretle arkadaşlığım, tâ çocukluğumuzdan itibaren başlar. Kendisile ayni mahallede büyüdük. Mektebe beraber gittik. Yekdiğerimize bu kadar yakın olduğumuz halde bir hiç yüzünden Fikretin beni incittiği ve senelerce dargın durduğumuz çok olmuştur. Yine böyle bir hâdise yüzünden az daha bana dargın ölecekti. Son hastalığı esnasında beni çağırttı. Böyle-

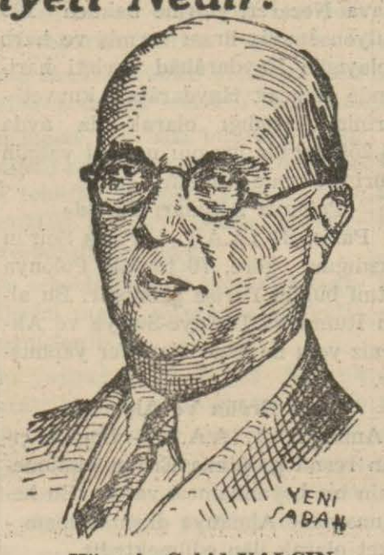

Hüseyin Cahid YALÇIN

ce barıştık.

— Türk Ocaklarının Fikret aleyhdarlığına ne dersiniz?

— Bence Türk Ocaklarının Fikret aleyhinde yaptıkları tezahürlerin sebebi daha ziyade siyasidir. Fikret meşrutiyet olunca, İttihad ve Terakkinin bir mucize ile dünyayı cennete ve insanları meleğe kalbedeceğini sanıyordu. Bu olmayınca çok müteessir olmuştu. Haklı haksız herkesi incitmekten çekinmiyordu. "Hanı yağma,, şiirini de böyle bir hissin zebunu iken yazmıştı. İttihad ve Terakkinin bir yurdu olan Türk Ocakları, sırf bu siyasî mülâhaza ile Fikret aleyhdarlığı etmiştir sanıyorum.

— Bir de İngiliz sefarethanesine gönderilen bir tebrik mektubundan bahsediliyor.

— Evet. Fakat bu mektubda sadece Fikretin değil, başkalarının da imzaları vardı. Bazıları sağ olduk - ları için isimlerini söylemiyorum. Bunlara niçin çatılmıyor da sadece Fikrete çatılıyor?

Size bu hâdisenin de iç yüzünü anlatayım:

Aslen galiba Arnavud olan İsmail Kemal adında şüpheli bir adam vardı. Bir çok gizli işler yapan, kâh milliyetçi görünen, kâh saraya jurnal veren bu adam, gençlik arasında İngiliz muhibliği propagandası da yapıyordu. Memleketin en münevver sınıfı sayılan Fikret ve arkadaşlarını nasılsa ikna etmiş ve Türk münevverlerinden mürekkeb bir kütlenin mevcud olduğunu göstermek maksadile İngiliz sefarethanesine böyle bir mektub gönderilmesi imkânını temin etmiştir. Bu suretle münevver kütlenin İngilizlerle bir rabıta tesis edebileceği zannediliyordu. Galiba Fikret tarafından kaleme alınan bu mektubu imzalamam için bana da getirmişlerdi. Fakat ben, imzalamak hususunda fikrini istimzaç ettiğim merhum Nâzım paşanın da tavsiyesile mektubu imzalamadım. Bence bu hâdise Fikretin ecnebi severliğinden ziyade, o zamanki münevver kütlesinin toyluğuna ve tecrübesizliğine delâlet eder.

— Tarihi Kadîm şiiri hakkında ne düşünüyorsunuz?

— Benim bildiğim Fikret, asla dinsiz, daha doğrusu imansız bir adam değildi. Belki hocaların tarif ettikleri cennete, kabirdeki sual, cevaba inanmazdı. Fakat Allahın, kudsî ve muallâ bir varlığın mevcudiyetine daima inanırdı. Esasen Mehmed Tevfik efendi ilk şöhretini de dinî şiirler, naitler yazmakla elde etmemiş midir? Maamafih bu doğrudan doğruya ictihad meselesidir. Bir insan muayyen bir varlığa inanıp inanmamakla muahaze edilemez.

— Fikretin biraz da şairlik kıymetinden bahseder misiniz?

— Fikret şüphesiz ki devrinde büyük bir sanatkâr sayılırdı. Bilhassa çok güzel şiir okurdu. Kendi şiirlerini okurken hepimizi mestederdi. Fakat bilâhare ayni şiirleri biz okuduğumuz vakit, onu dinlerken duyduğumuz heyecanı hissedemezdik.

— Fikretin bir heykelinin dikilmesine taraftar mısınız?

— Bence böyle bir lüzum yoktur. Fikretten evvel heykelleri dikilecek pek çok kimseler mevcuddur. Fikretin heykeli olsa olsa, bir akademinin, bir mektebin bahçesine dikilebilir. Esasen Galatasaray lisesinin bahçesinde de bir büstü mevcuddur.

— Son olarak Halûk hakkında da bir sual sormama müsaade eder misiniz?

— Yalnız şu kadar söyliyebilirim ki, eğer Fikret sağ olsaydı ve oğlunun iddia edildiği gibi protestan olduğunu ve milliyetini kaybettiğini duysaydı mutlaka çıldırırdı.

BİBLİYOGRAFYA

Ziya Gökalp

Hakkında bir ihtifal tertib edilen büyük mütefekkir Ziya Gökalp hakkında yazılan ilk kitab, aldanmıyorsak, Ali Nüzhet'in "Ziya Gökalp, Hayatı ve Malta Mektubları,, adlı eseridir. İkbal Kitaphanesi tarafından neşredilen ve 75 kuruşa satılan bu küçük fakat özlü kitab tam mânasile bir monoğrafidir.

Türk milliyetçiliği tarihinde en mühim ve merkezî mevkii işgal eden Ziya Gökalp'ın yalnız eserleri, fikirleri, nazariyeleri değil hayatı da Türk gençliği için başlı başına bir ders sayılabilir. Mefkûresinden başka hiçbir şeye kıymet vermiyen ve nihayetsiz bir imanla daima ona doğru koşan Ziya Gökalp'ın hayatı "Türk gençliği için daima bir timsal olacak kıymettedir. Ziya Gökalp'ın fikrî tekâmülü Ali Nüzhet'in bu eserinde pek güzel hulâsa edilmiş olduğundan bu suretle büyük mütefekkirin ruhuna da nüfuz imkânı elde edilmiş olmaktadır.

Ziya Gökalp hakkında elde ettiğimiz ikinci eser "İş,, mecmuasının "Ziya Gökalp, Hayatı ve İçtimaiyatı,, adlı bir ayrı baskısıdır. Ziyaeddin Fahri'nin İstrasburg Üniversitesinde Fransa Devlet doktorluğunu kazanmak için vermiş olduğu "Ziya Gökalp sa vie et sa sociologie,, adındaki birinci tez etrafındaki Fransız feylesoflarından Halbwachs, Blondel, Prädines, Gueroult. B. lerle Ziyaeddin Fahri arasında İstrasburg'da 21 Birinciteşrin 1935 tarihinde cereyan eden münakaşanın ana çizgilerini anlatmaktadır.

Üçüncü eser, Orhan Seyfi Orhun'un yazdığı ve Cümhuriyet Kitaphanesinin bastırdığı "Ziya Gökalp, Hayatı ve Eserleri,, adlı bir risaledir. Seksen sayfadan ibaret olan ve yirmi beş kuruşa satılan bu risalenin bir forması büyük mütefekkirin tercümei haline hasredilmiş, diğer sayfalarda da şiirleri, nesir parçaları dercolunmuştur.

Ziya Gökalp hakkındaki dördüncü eseri Hilmi Ziya Ülken'in kalemine borçluyuz. Kanaat Kitaphanesinin neşrettiği ve 50 kuruşa sattığı bu iki yüz sayfalık monografi Gökalp'ın Hayatı, Tesiri, Tenkidi serlevhalı üç bahsi havidir. Büyük mütefekkirin eserlerinin bir bibliyografisi de verilmektedir ki aynen alıyoruz: Türkleşmek, İslâmlaşmak, Muasırlaşmak - Yeni Hayat - Kızıl Elma - Altın Işık - Türkçülüğün esasları - Malta Mektubları - Türk Medeniyeti tarihi. Cild: 1 - İlmi İçtima "Taş basma,, - Tâlebe İçin Küçük Türk Medeniyeti tarihi.

Bu bibliyoğrafiye muhtelif mecmualarda intişar eden makaleleri de ilâve edilmiştir. Eserin sonunda Gökalp'in muhtelif yazıları vardır.

Senenin İlk Büyük Türk Filmi
ALLAHIN CENNETİ
Baş Rollerde :
MÜNİR NUREDDİN - HAZIM - FERİHA TEVFİK - BEHZAD - HALİDE - MUAMMER - HÂDİ - SUAVİ - GÜLSEREN SADAK
Yarın akşam İPEK ve SARAY Sinemalarında
Biletlerin Bugünden aldırılması rica olunur.

ESKİ RAMAZAN GECELERİ

Yazan Selim Nüzhet Gerçek

— 12 —

Orta Oyunu

Kanlı Nigâr Oyununu Anlatmakta Devam Ediyoruz

Bir orta oyunu sahnesi: Soldan itibaren kocakarı, Acem, cüce, Türk, kavuklu, pişekâr, zenne, zeybek

R — (Dayak yiyip so yulduktan sonra dışarıda) Hayy... Koca Yusuflan altı saat güreş ettim, büyle hırpalanmadıydım. Yaman şeylermiş heyyy...

K — Biz onun farkına daha evvelce varmıştık. Nasıl dayağın tadı?

Ç — Aman pehlivan ağa, esvaplarımı aldın mı? Saat, kordonumu unutmıyaydın.

P — Evlâdım pehlivan, benim kürkümün cebinde enfiye mendili vardı.

R — Haydin be... Nereden çattım size. Ben de sizden beter oldum. Ummadiydim büyle yapacaklarını... Yoksa berbad ederdim onları ya...

K — Cart kaba kâğıd... Dayağı yede sen... Sonra ne dersen de.

R — Ne olacak bizim halimiz büyle?

K—Ayaza idmanın varsa titremekten ölmezsin... Dur bakayım bir de ben bir ahbab çağırayım.

(Tulumbacı külhanbeyi makamla okuyarak meydana gelir.)

T — Adam aman derde gelmez
O yar daim vâdeder
Gelirim der de gelmez
Gelir amma derd verir
Kendisi derde gelmez.

Of of... Dünyada zevketmeli be imanım. Yaşamalı, sövmeli sövülmemeli, dövmeli dövülmemeli, vurmalı vurulmamalı. Erkek olmalı vesselâm.

K — Vay tığlı Hasan.

T — Vay moruk ulan bu ne be!... Tarara cif tara, cif tarara, cif tara. Bu ne kıyafet... Moruğa bak...

Tarara cif tara, cif tara, cif tara.

K — Oğlum şimdi alayın sırası değil.

T — Ne alayı be... Vay enayi vay.

K — Ağzını topla, enayi sensin.

T — Bana bak moruk ben adama lâf söyletmem. Hapishane benim için, tığlarım ha... Hem öyle karşımdakinin vaziyetine göre tığlarım ki. "Bıçağın ucunu gösterir,, Bu kadar zıta edersem "sokarsam,, üç aydır, yarısına kadar zula edersem üç senelik iş.. Kabzaya kadar oturttum muydu dekapendidir. Anlıyor musun?

K — Herif kitaba uydurup da öyle vuracak.

T — Geçen akşam Kumkapıda Karabacağın piyizhanesinde tırtıl Ahmed, çolak Halil, gebeş Hüsnü oturduk piyizleniyorduk. Karşıki masada bıdık İbrahim, yanbastı Tahir, kafesçi Tahsin oturuyorlardı. Bilmem neden bizim tırtıl Ahmede yürük Hasan aynasız bir peniz "lâf,, attı. Oradan bir çıngar başladı. Morto sirkapları meydan aldı. Biribirimize işledik durduk. Baktım iş aynasız gidiyor. Patburunlar "polis,, uçlandılar. Enselenmemek için cızlamı kırdım.

K — Oğlum bu lâkırdıların birini anladımsa arap olayım.

T — Vallah ta öyle billâh ta öyle..

K — Öyle olsun. Şimdi sen beni dinle... Benim sözlerimi sen anlarsın.

T — Ulan beni tıraş mı edeceksin moruk. Ben mantar yemem.

P — Vay tıflı Hasan oğlum..

T — Vay babacığım, canım, ciğerim, ayak türabıyım babacığım. Ne istersen emret.

P — Seni Ali mi çağırttı idi?

T — Şimdi derdini anlatıyordu.

K — Evet İsmail Efendi ben çağırttım. Sen meseleyi anlatıver.

P — Sözün kısası. Şu karşıki evde iki kadın var. Şu gördüğün hepimizi soyup soğana attılar. Sen bizim halimize bir çare bul.

T— Sen babacığım merak etme, sen Aliciğim korkma, sen delikanlı aldırış etme, sen dayı kasavet çekme. Ben şimdi o gacoları maymun gibi zıplatırım. "İki tarafa sallanarak eve girer,, .

1. Z — Kız Şetaret vur kapının kol demirini, vur.

"Külhanbey de dayak yiyerek çıkar.,,

T — Vay geçmişi kandilli be... Böyle torpitoya hiç basmamıştım. Öyle marizma uçlandılar ki olursa da böylesi olsun.

K — Şu kadar soktu mu üç ay, yarıya kadar oldu mu altı ay, kabzaya kadar oturdu mu dekapendi. Böyle dayağı yiyip sokağa atıldı mı esvablardan da beraat... Oğlum atıp tutma para etmez, işin sonunu getirmeli..

P — Aman evlâdım esvablarımı aldın mı?

Ç — Portmenim ceketin cebindeydi aldın mı?

R — A be, cepkenimin cebindeki meteliği düşürmedin ya.

K — Merak etmeyin. Hepsini alacakmış amma, hovardalığı tutmuş, kendininkileri de üste vermiş.

T — Ulan geçmişi tenekeli. Benim le alay etme, yakarım ulan.

K — Ben de senin şu perişan haline şaşarım ulan.

P — Eyvah bu ümidimiz de boşa çıktı. Ne yapacağız acaba?

Ç — Aman efendi babacığım. Bizim mahalle bekçisi Hasoya haber göndersek acaba bunun üstesinden gelebilir mi?

P — Hay aklınla yaşa evlâdım. Şimdi ona haber göndereyim.

K — Buna hasır değil çiğdene tahtası da para etmez.

(Devamı var)

Cümhuriyet Bayramında Yapılacak Resmi Küşadlar

İstanbulda Cümhuriyet bayramında bir çok yeni inşaatın resmi küşadı yapılacaktır.

Bu münasebetle yapılacak merasimlerin bazılarında bizzat Vali ve Belediye reisi doktor Lûtfi Kırdar hazır bulunacaktır.

İstanbul kazalarında yapılacak resmi küşadlara kaza kaymakamları iştirak edeceklerdir.

Valinin bizzat bulunacağı resmi küşadlar şunlardır:

29 teşrinievvel Cümhuriyet bayramı günü saat 15 de Atatürk köprüsü, saat 16 da Ayaspaşada yeni inşa edilen yollar, 16,30 da Nişantaşında Kız orta mektebi, merasime Belediye ve Vilâyet erkânı davet edilmiştir.

Fatih kaymakamlığı hududları dahilinde Küçük Mustafapaşada 63 üncü ilk mekteb, Sinekli Bakkalda 45 inci ilk mekteb, Karagümrükte yeniden yapılan orta mekteb binaları.

30 teşrinievvel pazartesi günü de Kadıköy ve Üsküdar maliye tahsil binalarile Üsküdar belediyesi tahsil şubesi açılma merasimleri yapılacaktır.

* * *

Yurdun Diğer Taraflarında

Ankara, 24 (A.A.) — Muhtelif vilâyet ve kazalardan aldığımız telgraflarda Cümhuriyetin 16 ıncı yıl dönümü münasebetile yapılacak kutlama programlarını tesbit için teşekkül eden komisyonların devamlı bir surette çalışmakta oldukları bildirilmektedir.

Yine bu telgraflarda bildirildiğine göre, bu güzel vesile ile Gümüşhanede 26 eğitmenli köy okulu ile Kala nahiyesinde tam teşkilâtlı ilk okulun ve altmış bin liraya malolan halk evinin açılış törenleri yapılacaktır.

Gümüşhanenin Torol kazasında da beş sınıflı bir ilk okul ile bu kazanın yedi köyünde inşalarına başlanacak ilk okulların temelleri atılacaktır.

Giresunda Cümhuriyet anıtının ve on dershaneli ilk okulun açılma töreni yapılacaktır.

Kayseride inşaatı ikmal edilmiş olan İsmet İnönü Kız Enstitüsünde tedrisata başlanılacak ve inşaatı 90 bin liraya malolacak hükûmet konağının temel atma merasimi yapılacaktır.

Türkçeye çeviren: HÜSEYİN CAHİD YALÇIN

Parlamento Üzerinde Düşünceler

— 25 —

Hakikî şefin kendisini yalnız o dakikanın icablarını düşünen bir politikacı derekesine indiren hükûmet usullerinden müctenip davranması icab etmez mi?

Bunun aksi olarak, bu zamane politikacısı mesuliyetlerin yükünü nihayet hiç bir zaman kendisi değil el ile tutulmaz bir insan gurupu taşıyacağı için siyaset yapmağa nefsini mecbur hissetmiyecek midir?

Bizim parlamento ekseriyeti prensipimiz bilhassa şef fikrini tahrib neticesini vermiyecek midir?

Beşer terakkisinin, ne kadar az olursa olsun bir adamın kafasından değil de ekseriyetlerin kafasından çıktığına hâlâ inanılıyor mu?

Beşeriyetin bu mütekaddim şartından istikbalde kurtulmak kabil olacağı iddiasına mı kalkılıyor?

Halbuki bu şimdi her zamankinden daha zarurî gibi görünmiyor mu?

Ekseriyetlerin otoritesi yolundaki parlamento prensipi tek bir adamın otoritesi prensipine galebe çalar ve şefin yerine adedi ve kütleyi ikame ederse, tabiatin aristokratik prensipine muhalif hareket etmiş olur. Halbuki bu prensip üzerine bir esalet telâkkisi istinad ediyor ve bu telâkki bizim ilk on binlerimizden hiçbirine yer bırakmıyor.

Bu modern parlamento hâkimiyeti müessesesinin ne felâketler tevlid ettiğini yahudi matbuatının okuyucuları, eğer kat'î bir istiklâl dairesinde düşünmeyi ve hüküm vermeyi öğrenmemişlerse, zorlukla tasavvur edebilirler.

En evvel, bu müessese, siyasî hayatın heyeti mecmuasını inanılmıyacak derecede âdi bir takım küçük küçük hâdiseler vâkıası altında boğmak için bir vesiledir. Meselâ, hakikî şef kendisini siyasî faaliyetten ne kadar geri çekerse bu siyasî faaliyetin tabiat ve mahiyeti âdi müfekkirelere o kadar hoş gelir ve sonra onları teshir eder. Ekser ahvalde ise bu siyasî faaliyet yaratmalardan, müsmir çalışmalardan ibaret olmıyacak, daha ziyade ekseriyetin teveccühünü kazanmak için mütenevvi pazarlıklara inhisar edecektir.

Zamanımızda, meselâ bir deri taciri fikirce ve malûmatça nekadar mahdud olursa, âmme hayatına taallûk eden icraatının esef verici âdiliklerini nekadar çok idrak ederse, bir Péricles'in müfekkire kudretile hiç müşterek bir tarafı olmadığı için, kendisinden ne büyük bir canlılık, ne büyük bir deha istemiyen, âdi bir köylü kurnazlığı, bir hükûmet sistemini okadar çok takdir eder. Böyle bir ahmak mesuliyetlerinin yükünden korkmaz. Hareketlerinin ve jestlerinin neticeleri hiç umurunda değildir. Çünkü pekâlâ bilir ki, "siyasî,, saçmalarının neticesi ne olursa olsun, sukutu kaderde ölüme mahkûmdur: Günün birinde yine ayni derecede mümtaz ve yüksek bir müfekkireye yerini terkedecektir. Çünkü mümtaz devlet adamlarının sayısının her birinin şahsî kıymetleri düştüğü nisbette çoğalması bu nevi inhitatın alâmetlerinden biridir. Bu kıymet te parlamento ekseriyetlerinin dar düşünceleri nisbetile mebsut surette azalır. Filhakika, pekâlâ akıl erer ki bir taraftan kıymetli kafalar o âciz, utanılacak gevezelerin hakir kâtibleri olmaktan imtina ederler; diğer taraftan da ekseriyetin yani ahmaklığın mümessilleri en çok yüksek bir adama kin beslerler. Adî bir mebusan meclisi daima kıymeti kendisininkine müsavi bir şef tarafından sevk ve idare edildiğini bilmekten büyük bir teselli duyar. Bu suretle herkes zaman zaman kendi müfekkiresinin parlaklığını göstermek ve bilhassa, madem ki Pierre patron olabiliyor, neden günün birinde Paul da olmasın? demek zevkini duyar.

Fakat demokrasinin bu güzel icadının tâ derinliğinde zamanımızda gittikçe artan bir şiddetle bir rezalet şeklinde tezahür eden bir hâdise müşahede edilebilir: Bu sözde "müdür,, lerimizin büyük bir kısmındaki cebanettir. Bunlar için, biraz mühim kararlar ittihaz etmek mevkiinde kaldıkları zaman, bir ekseriyetin şemsiyesi altına sığınabilmek ne büyük bir talih eseridir! Bu siyaset yankesicilerinin, bütün kararlarından evvel, ekseriyetin tasvibini endişeli endişeli dilendiklerini, bu suretle kendilerine elzem "suç ortakları,, temin ettiklerini ve, her halde, her türlü mesuliyetten ellerini uğuşturup sıyrılabildiklerini bir defacık görmek kâfidir: Doğru bir adam, karakter sahibi bir adam bu türlü siyasî faaliyet usullerine karşı husumetten ve nefretten başka bir şey besliyemez. Halbuki bu usuller bütün âdi karakterleri cezbederler. Ef'al ve harekâtının mesuliyetini şahsan kabul etmekten imtina eden ve bilâkis daima kendisini masun tutmağa çalışan kimse bir sefil ve bir alçaktan başka bir şey değildir. Bir milleti sevk ve idare edenler böyle ceninlerden terekküb ettikleri zaman, çok geçmeden, vahim neticeleri hissolunur. Artık metanetle hareket cesareti kalmamıştır. Bir karar almak için emek sarfetmektense rezilâne şetimlere maruz kalmak tercih olunur. Eğer bir karar hiç zâf göstermeden icra ata geçmeyi icab ediyorsa hiç kimse şahsını tehlikeye atıp da ön ayak olmaz.

Çünkü bir şey vardır ki bunu unutmamak lâzımdır, unutmağa hak yoktur: ekseriyet hiçbir zaman bir adamın yerini tutamaz. Ekseriyet daima yalnız ahmakları değil alçakları da temsil eder. yüz boş kafa, nasıl bir akıllı adama muadil olmazsa yüz korkak heriften de hiçbir zaman kahramanane bir karar beklenemez.

Fakat, hükûmet şefi ağır mesuliyetleri nekadar az deruhde ederse, pek esef edilecek derecede kabiliyetsiz ve kendilerini milletin hizmetine lâyemutluğa lâyık enerjiler arzetmeğe namzed hisseden kimselerin sayısı da o kadar çok artacaktır. Hiçbir şey onları saflara geçmekten menedemez. Sıra ile dizilip beklerler. Kendilerinden evvel bekliyenleri endişe ile sayarlar, gayeye vasıl olmak için muhtaç oldukları saatlerin miktarını bile hemen hemen hesab ederler. Göz dikilen mevkilerde bir münhal vukuu ateşli bir surette temenni olunur. Kendi saflarında seyreklik vücude getiren her türlü rezaletten memnun olurlar. Maamafih içlerinden biri mükteseb bir vaziyete dört elle yapışacak olursa, bunu müşterek bir tesanüdün kudsî anlaşmasında bir inkıta gibi his ve telâkki ederler. O zaman, epeyce kızıp darılırlar, o yüzsüz adam nihayet düşüp te sıcak sıcak duran mevkiinden istifadeye umum için yolu açık bırakmadıkça rahat etmezler. Bir kere düşen, eski mevkiini tekrar kolay kolay ele geçirecek halde değildir. Çünkü bu değersiz şahsiyetlerden biri mevkiini terke mecbur olur olmaz, yapacağı şey bekliyenlerin safları arasına kendisini karşılıyan avazların ve sövüntülerin müsaadesi nisbetinde, tekrar sokulmaktan ibarettir.

Bütün bunların neticesi devletin en mühim mevki ve hizmetlerini ihraz edenlerin müthiş bir süratle gelip geçmeleridir. Bunun ise neticeleri daima meşumdur ve çok kere bir felâket halini almaktadır. Çünkü bu parlamento ahlâk ve âdatına kurban olanlar yalnız ahmaklar ve ehliyetsizler değildirler. Birgün kader hakikî şef adını taşımağa lâyık birini o mevkii işgale davet ederse, onun başına gelecek te budur. Hattâ böyleleri daha fazla kurban olurlar. Bir şef kendisini gösterir göstermez, ona karşı şiddetli bir baraj teşekkül eder: Hele bu kadar yüksek bir sosyeteye girmek pervasızlığında bulunan kuvvetli kafa o sosyetenin safları arasından çıkmamışsa. Bu efendiler orada yalnız kendileri bulunmak isterler. Unsurlar arasında bir kıymet ifade edebilecek bir kafaya karşı müşterek bir kin ile hücumda bulunurlar.

(Devamı var)

Beni nasıl KESTİLER?

Tefrika No: 7 YAZAN: *ZEYNEL BESİM SUN*

Yürüdük. Üç arkadaş birden ölmeğe gidiyorduk. Ailemin ve çocuklarımın feryadı kulaklarımda tekrar çınladı. Bir, iki saat evvel onlara:

— Merak etmeyin, ben ölmiyeceğim, sağ olarak yine geleceğim.

Demiştim. Fakat şimdi tamamile aksini düşünüyordum.

Ölüm yolu arkadaşlarım hapishanenin yanı başındaki karakolda abdest almak üzere izin istediler. Zeybek de izin verdi. Abdest almak hiç de iyi bir manaya delâlet etmezdi. Hele zeybeğin müsaade edişi vaziyeti bütün korkunçluğile meydana çıkarıyordu.

Ne yalan söyliyeyim: Bu kadar bol delâile rağmen öleceğime hâlâ inanmadığım için abdest almayı da düşünmemiştim. Fakat arkadaşlarımın abdest aldıklarını gördükten sonra beyhude yere ümid besliyerek kendimi aldattığıma inandım. Ma demki hakikaten ölecektim; bari abdestli ölmeliydim.

Zeybek, arkadaşlarıma müsaade ettiğine göre elbette bana da edecekti. Bu mülâhaza ile:

— Efe; dedim, ben de abdest alacağım....

Halbuki umduğum gibi olmadı. Benim bu ricamdan büsbütün sinirlenen zeybek:

— Senin gibi imansız abdesti nidecek?..

Diye çok ağır bir küfür salladı.

Ben ne yapmıştım ki, son dakikalarımda bile zeybeklerin böyle ağır hakaretlerine maruz kalıyordum?. Hiçbir kabahatim yoktu. Küçük bir memurdum. Evimden daireye, daireden evime gider, gelirdim. Hiç kimseye fenalığım yoktu. Beni evimden zorla çıkaran zeybekler bana da ayni şiddeti göstermişlerdi.

Hangi birini düşüneyim? Ölüme doğru giderken kafa çalışır mı?. Ben nekadar nikbin olmak istesem de göz lerimle gördüklerim, kulaklarımla işittiklerim bana muttasıl:

— Zavallı adam!. İşte göz göre göre ölüme gittiğin halde inanmak istemiyorsun.

Der gibiydiler.

Arkadaşlarım abdest almışlardı. Zeybeğin:

— Yürüyün ..

İhtarı üzerine yürüdük. Hükûmet dairesine doğru gidiyorduk. Kafile, kafile zeybekler hükûmet dairesile hapishane arasında mütemadiyen mekik dokuyorlardı. Hükûmet kapısının önünde bir kalabalık vardı. Kendi kendime:

— Galiba bizi burada öldürecekler..

Diyordum. Meğer Mehmed Efe burada imiş..

Kalabalığın olduğu yere gelince Mehmed efeyi gördüm. Büyük bir halı seccadenin üstüne yangelmiş, sağ dirseğine dayanmış olduğu halde emirler veriyordu.

Efeyi görür, görmez elim, ayağım titremeğe başladı. Diğer zeybekler:

— Efe sizin ifadenizi alacak..

Dememişler miydi?.. Gerçi bu sözlere hiç kimse inanmamıştı amma işte oraya doğru geliyorduk. Demek ki zeybekler yalan söylememişlerdi.. Şimdi efe bana da soracak ve kabahatsiz, zavallı bir memur olduğumu anlayınca elbette beni salıverecekti. Bunun başka türlü olmasına imkân var mıydı?. Ben ne yapmıştım, ne kabahat işlemiştim?. Şu Denizlinin siyasî veya umumî hayatında ne rolüm olabilirdi ve ne rolüm olmuştu? Sadece vazifemi ifa suretile memleketime hizmete çalışıyordum. Bu kadar basit bir hakikati anlamıyacak ne vardı?..

Mehmed efe mavzerini apış arasına kıstırmıştı, dirsek keyfi yapıyordu. Bizi sert, sert bakışlarile süzdü. Sonra başını öte tarafa çeviriverdi.

Eyvah!..

Önünden geçip gitmiştik. Zeybeklerin ifadesi yalanmış; bunu anladım. Fakat bizi nereye götürüyorlar?. Ölüme mi?..

Hiç şüphesiz ölüme.. fakat gönül bu müdhiş ihtimale inanmak istemiyor. Gözlerimin gördüğü, gönlümün inandığı şeyler bana yalan geliyor.. Gerçi bu halim biraz garib görünürse de inanınız; ölümle yüzyüze gelmiyenler bu ruhî hâleti anlıyamazlar.

Son ümid!.. Bir defa da Mehmed efeye yalvarıp yakarayım, dedim. Halimi anlatırsam beni azad edeceğinden emin idim. Adımlarımı efenin olduğu tarafa çevirdim. Kaç adım attığımı bilemiyeceğim; çünkü şuurla yürümüyordum. Birdenbire zeybeğin küfürlerile kendime geldim:

— Ülen doğru yürü!..

(Devamı var)

Hikâye

ZÜMRÜT KÜPE

[Bir Polis Nuveli]

Çeviren : Cevad Tevfik ENSON

— 3 —

— Bilâkis ben size teşekkür etmeliyim. Doğrusu koltuğunuz çok rahat diyerek daha gömüldü:

— Size içki takdim etmeme müsaade ederseniz beni çok memnun edersiniz..

— Hayır!... Çok rica ederim gidiniz. Çünkü bu akşam artık serbest değilim.

Rupert, sinirlenerek:

— Mademki iş bitti, siz de parayı aldınız. Başka bir düşünceniz kalmadı demektir.

— Eğer size vaziyetimi anlatırsam bana yardım edebilir misiniz?

— Tabiatile!.. Yalnız mühim bir iş olmamak şartile....

— Meselâ polisi alâkadar eden bir iş... Bankamla olan ihtilâfı size söylemiştim... Fakat şimdi dahası var.

— Yani sizi şimdi polis mi arıyor?

— Eğer öyle değilse de bunu yapmakta gecikmiyecekler... Birdenbire devam ederek:

— Sizi temin ederim ki.. bu benim kabahatim değildir. Fakat isbatı güç bir mesele... Ben Londrayı terketmeliyim. Onun için sizden parayı nakden istedim.

Bu sürprizle karşılaşan Rupert, derhal ayağa kalktı ve:

— Bakınız ne fena bir vaziyet hasıl oldu. Şimdi sizi adaletin pençesinden kurtaracak parayı ben temin etmiş oluyorum,, dedi.

— Sakinleşiniz rica ederim... Bu mesele yalnız beni alâkadar eder. Sizin için bir şey yoktur. Size sattığım küpe bana aid değil mi?..

— Öyle gözüküyor...

— Kendi malımı satmağa hakkım yok mudur?

— Tabiî.. Fakat bu söylediklerinizhiçbir rol oynamaz. Çünkü siz mahkeme huzuruna çıkınca benim ismim de mevzuu bahsolacak ve bu suretle bütün şöhretimi kaybedeceğim.

— Ben hiçbir zaman muhakeme edilmiyeceğim. Bundan emin olabilirsiniz. Eğer yakalanırsam bile muhakeme edilmemek için bir çare var.. Onu da yapacağım.

Bu sözler üzerine Mrs. Days, zarif el çantasını açtı. Yuvarlak bir kutu içinde üç rövolber kurşunu göstererek:

— Ben bunları zamanında kullanmasını bilirim.. dedi.

— Sizin vaziyetiniz çok nazik. Almış olduğunuz tedbirler de okadar çocukçadır.

Mücevherci bu sözleri söylerken kadının elini o kadar kuvvetli sıktı ki, Mrs Daysın elinden düşen kutuyu bir anda alıp cebine koydu ve şu sözleri söyledi:

— Siz paraya ihtiyacınız olduğunu söylediniz.. ben de yardım ettim. Polis beni cürüm ortağı diye itham edemez.

Kapıya vurulan darbeler Rupert'in sözlerini yarıda bıraktı. Mücevherci kapıyı açınca iki adamla karşılaştı. Bunlardan birisi uzun boylu idi. Güzel bıyıkları vardı. Diğeri ise kısa boylu fakat geniş omuzlarile kuvvetli bir adam hissini veriyordu. Uzun boylusu söze başlıyarak:

— Affedersiniz Sir.. bu odayı terketmemenizi rica edeceğim.

Rupert'i hafifçe iterek Mrs Days'a hitaben:

— Mrs Days! Bir sivil polis sıfatile beni takib etmenizi rica ederim.

Rupert, geriye bir adım attı. Bozulan muvazenesini bir koltuğa dayanarak muhafaza etti. Mrs Days, komisere yaklaşarak:

— İyice anlıyamadım. Sebebini söyler misiniz?..

— Sizin her şeyi iyice anladığınıza eminim.. diğer taraftan yarın Londrayı terketmek fikrinde değil misiniz? Sonra Rupert'e dönerek:

— Ne ise siz de bizimle beraber geleceksiniz.. dedi.

Rupert, derhal atıldı:

— Bu adaletsizliktir. Ben bu kadını tanımıyorum.

Komiser şeytanî bir gülüşle, cevab verdi:

— Ya sizin burada işiniz ne? Yoksa siz de Mrs Days ile yarın Londradan ayrılmak fikrinde miydiniz?

Rupert, hüsnüniyetini göstermek için şunları söyledi:

— Ben katiyen mevzuu bahsolan meseleyi bilmiyorum. Sizi temin ederim ki bu akşama kadar madamı tanımıyordum. Biraz evvel yemek yedik. Burada bulunmaklığımın yegâne sebebi bir iş bitirmekten ibaretti.

— Bu işin mahiyetini sorabilir miyim?...

Rupert, büsbütün sinirlenerek:

— Ben buraya bir mücevher satın almağa geldim.

— İsminizi öğrenebilir miyim Sir?

— Benim ismim sizi alâkadar etmez!..

Komiser, masa üzerinde duran senedi gördü. Eline alarak mırıldandı:

— Rupert Brown!... Affinizi taleb ederim. Tabiî şimdi isminizi öğrendim. Londranın büyük bir mücevhercisi olmanız dolayısile bu iş pek hoşa gitmiyecek...

— Zannedersem benim ismim Madamın işinde mevzuu bahsolmıyacaktır.

— Size bu hususta hiç bir şeyi söyliyemiyeceğim Sir.

— Bu işin bana taallûk eden bir tarafı yoktur. Satın aldığım mücevher budur.. diye zümrüdü polislere gösterdi. Bu taş Mrs Days'ın kendi malıdır. Viconte de Morelle tarafından kendisine hediye edildiği herkesçe malûmdur.

Rupert, devam ederek:

— Tutacağınız zabıtta ismimin geçmemesi muhakkak suretle elzemdir.

— Bunları müddeiumumiye anlatırsınız.. çünkü ortada cürüm var.

Rupert, başına kan çıktığını hissetti. Vaziyetin gittikçe fenalaştığını anlamakta gecikmedi. Mrs Rays ellerini yüzüne kapıyarak koltuğa yığılıverdi.

Mrs Brawn, polislere dönerek:

— Demek Mrs Days, bir adamı öldürmekle itham ediliyor.. öyle mi? dedi.

Komiser omuzunu silkerek:

— Doğrusu bu şüpheli işlerde isminizin geçmesi hiç de doğru olmıyacak..

Mücevherci, alnında biriken ve inci gibi parlıyan terlerini sildi. Bu vaziyetin doğuracağı feci âkıbeti tasavvur ederek polislere döndü ve yavaşça:

— Bu işte paranın faydası olabilir mi? diye sordu.

— Tahmin etmiyorum... Bu senedi delil olarak alacağım, diyerek kâğıdı büktü ve cebine koydu.

— Zannedersem Mrs Days'dan satın aldığım mücevher benim malım olarak kalacaktır...

— Tabiî... Siz yalnız bu kadını evvelce tanımadığınızı isbat etmelisiniz..

— Ben hiçbir şey bilmiyorum! Emin olabilirsiniz, diye kadına baktı.

O sırada Mrs Days söze karışarak:

— Doğrudur, deyip tuhaf bir kahkaha attı. Esasen kendimi müdafaa etmek için tedbirlerim vardır. Endişeye düşmeyiniz.

Uzun boylu adam kadına dönerek:

— Fikrinizi açıkça izah eder misiniz?...

— Düşündüğüm nokta şudur: Hiç bir zaman muhakeme edilmiyeceğim ve Mister Rupert'in ismi hiç bir zaman mevzuu bahsolmıyacak.

Komiser gülerek cevab verdi:

— Ne yapacağınızı bilmiyorum. Fakat mahkeme huzuruna çıkmamanız çok hayırlı olur.

— Ya.... Öyle mi?...

— Öyle zannediyorum, Madam!. diyerek arkadaşına doğru ilerleyip bazı talimat verdi.

Rupert, genç kadının fikrini anlamakta güçlük çekmedi.

Mrs Days hasıl olacak müşkül vaziyetten kurtulmak için kendini öldürmek istiyordu.

— Bizimle beraber gelmeğe hazırmısınız?..

— Bir dakika.. diyerek Mrs Days çantasından bir ayna çıkardı. Saçının buklelerini düzeltmek isterken mendilini yere düşürdü.

Rupert, hemen yere eğildi. Mendili alarak kadına uzattı:

— Buyurun Madam!...

Genç kadın sevimli bir tebessümle mendili mücevhercinin elinde alarak:

— Teşekkür ederim Mrs Rupert, zahmet ettiniz.. dedi.

Parmaklarının arasında buruşturduğu mendilin arasında üç tane rövelver kurşunu saklı idi.

***

Rupert, evine gelir gelmez bir viski yuvarladı. Kadın kendisine hayatını sona erdireceğini söylemişti. Bunun için şimdi azab içinde idi. Komiser, telefon edeceğini ve kendisini polis müdüriyetine çağıracağını söylemişti. Şimdilik hiç bir haber gelmediği için kadının öbür dünyaya gittiğine hükmediyordu.

Kapı birdenbire açılınca mücevherci yerinden fırladı. Giren, adamın uşağı Charlie'den başka kimse olmadığını görünce:

— Charlie çok geciktin.. ne ise zarar yok... Bugün çok heyecanlı bir gün geçirdim. Bunun için yarın beni dokuzdan evvel uyandırma. Haydi geceler hayırlı olsun. Rupert, bir taraftan esniyor diğer taraftan da heyacanlar geçirdiği bu günü hatırlıyordu. Bir kadının hayatına mal olmasına rağmen iyi ve yerinde bir iş yapmıştı. Binlerce İngiliz lirasının hayalile bir cigara yaktı. Mahfazayı cebinden çıkararak zümrüdün tatlı rengini seyre daldı.

Rupert, iki taşı mukayese etmek fırsatını bulduğu için ayağa kalkıp kasaya doğru gitti. Kasanın kapağını açtığı zaman hayretler içinde geri çekildi: Kasa boşalmış.. zümrüdden eser yoktu.

Rupert, ilk dakikaların şaşkınlığını geçirdikten sonra kasanın sol tarafındaki deliği görebilmişti. Bu deliği tedkik etmekle meşgul iken telefon sesile başını kaldırdı.

Titrek ellerile telefonu kulağına götürdüğü zaman birkaç saat evvel bir likte yemek yediği kadının tatlı sesini tanıdı:

— Allo.. allo! Mr. Rupert Brown ile mi müşerref oluyorum.. Bonsuvar.. size bu kadar eziyet ettiğimden dolayı affınızı rica ederim. Herhalde şimdi bir insanın ne kadar ihtiyatlı ve titiz olsa bile yine tuzağa düşebileceğini anlamışsınızdır. Evvelce size küpenin eşinin kimde olduğunu söylemeyi vâdetmiştim. Bunun için telefon ediyorum. Küpe yine sizin bildiğiniz gibi Amerikadaki Mrs. Days'dadır.

Maalesef şimdi elinizde bulunan küpe sizin kendi kasanızda saklı olan zümrüddür. Eğer arzu ederseniz size bazı ince noktaları anlatabilirim. Kasanızdaki küpe, biz beraber yemek yerken ve hizmetçinizin evde bulunmadığı bir sırada sizin polis hafiyesi zannettiğiniz uzun boylu adamla arkadaşı tarafından çalınmıştı.. kurşun zannederek verdiğiniz üç aspirine de ayrıca teşekkür ederim.

Bu sözleri şaşkın şaşkın dinliyen mücevherci, telefonun kapandığını işitti. Sönük sigarası elinden düşerken müstehziyane bir surette kendisine gülen Lombroso'nun bronz büstüne bakmaktan kendini alamadı.

YURDDA SABAH

Bursada Hayvancılığa Ehemmiyet Veriliyor

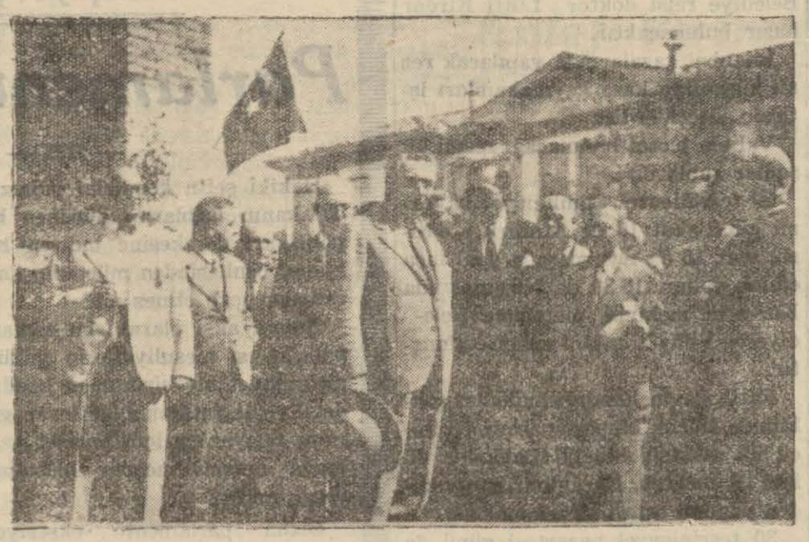

Bursa Valisi Refik Koraltan Karacabey hayvan sergisini açarken

Bursa (Hususî) — Köylerimiz için; hayvan yetiştirmek, çoğaltmak ve cinsini ıslah etmek, bunların etinden, südünden ve derisinden velhasıl her şeyinden istifade etmek toprakla uğraşmaktan daha kârlı bir iştir. Bu işler hem kârlı ve hem de kolaydır.

Fakat köylerimizin yalnız kendi işini görebilecek kadar hayvanı vardır. Bu hayvanlar da bakımsız, hasta ve cılızdır. Hükûmetimiz bunları ıslah etmek için birçok çareler düşünmekte, halkı teşvik için bir çok hayvan sergileri ve hayvan panayırları açmakta ve ehlî hayvanların verdiği kazançlar üzerinde halka ders vermekte ve teşvik etmektedir. Bu maksadla Karacabey harası ve bir çok ziraat mektebleri köylerimize damızlık hayvanlar yetiştirmek gayesile çalışmaktadır. Bursamızın Karacabey harası ve ziraat mektebi köylüye bu hususta yardım etmekte ve hayvan cinsini ıslah etmektedir.

Bilhassa valimiz Bay Refik Koraltan bu mesele üzerinde çok durmakta ve vilâyet baytar baş müdürü Kemal ve müdür Necatiye ve bütün alâkadarlara emir vermekte ve köylüye bu hususda nutuklar söylemektedirler.

Bursa izcileri Ankara yolunda

Bursa (Hususî) — Bursa erkek lisesine aid 50 izci oymak beyleri Bay Reşadın riyasetinde otobüslerle Karaköye hareket etmişler ve İstanbuldan izci trenine binerek Ankaraya gitmişlerdir.

İzcilerimiz, hareketlerinden evvel Atatürk heykeline gelerek bir çelenk koymuşlar ve İstiklâl marşını hep bir ağızdan söylemişlerdir.

Bursada hayırlı bir müessese

Bursa (Hususî) — Sıhhiye Vekâleti tarafından şehrimizde açılan doğumevi ayakta hasta kabul ve tedavisine başlamıştır. 28 teşrinievvel 939 tarihinde saat 16.30 da açılma töreni yapılacak, merasimi müteakib hasta yatırmağa da başlanacaktır.

Bu hayırlı müessesenin kurulmasından dolayı bütün Bursalılar Sıhhiye Vekâletine teşekkürler etmektedirler.

Bursada bir ayda evlenenler

Bursa (Hususî) — Belediye nikâh memurluğundan öğrendiğime göre: Eylûl ayında evlenen çiftlerin sayısı 91 dir. Bu yekûn yalnız Bursa merkezine aiddir. Bu yekûn şimdiye kadar görülmemiştir. Bunun kısmen sebebini evlenme masraflarının kaldırılmasına atfetmek lâzım geldiği meydandadır.

İzmit Lig Maçları

İzmit (Hususî) — Lig maçlarına bu hafta da devam edilmiştir. İdman yurdu ile Gölcük takımları arasında ki birinci maçta İdmanyurdundan 2 oyuncu çıkarılarak 9 sporcu ile maça devam edilmiş ve Gölcük takımı 4-5 sayı ile galib gelmiştir.

İkinci maç Akyeşil ile Adapazarı Gençay takımları arasında yapılmış, Akyeşilliler baştan sonuna kadar hâkim ve çok güzel bir oyunla 1-8 sayı ile galib gelmişlerdir.

Bergamada bir kişi ağır yaralandı

Bergama (Hususî) — Palamutluğa girmek yüzünden iki kişi arasında çıkan kavgada birinin ağır surette yaralandığını öğrendim. Aldığım haberi aynen yazıyorum:

Kıtık nahiyesinin Musacali köyünden Kadir yine ayni köyden Halil oğlu Şevketin palamutluğuna girmiştir. Bunu gören Şevket ile Kadir arasında münazaa başlamış ve bu arada Şevket taşıdığı bıçağı çekerek Kadiri yedi yerinden ağır surette yaralamıştır. Yaralı Kadir hastahaneye kaldırılmış suçlu Şevket de yakalanarak adliyeye verilmiştir.

Konyada Cümhuriyet Bayramına Hazırlık

Konya 22 (Hususî) — 15 günden beri ekzersiz yapmakta olan kırk sekizer kişilik lise ve san'at okulu izcileri oymak beylerinin refakatile bugün saat (10.30) da halkın tezahürü arasında Cümhuriyetin 16 ncı yıldönümü geçid resmine iştirak için Ankaraya hareket ettiler.

Diğer taraftan Cümhuriyetin 16 ıncı yıldönümü şenlikleri için şehrimizde hazırlıklar yapılmakta ve halk bu mes'ud günü sonsuz tezahüratile

Menemende Bir Kaza

Menemen (Hususî) — Alaniçi köyü civarında çok müessif bir kaza olmuştur.

Keçi çobanlığı yapmakta olan 12 yaşlarındaki Mehmed Ali arkadaşları ile birlikte Tepebaşı mevkiine gitmişlerdir. Bu sırada geride kalan Mehmed Ali elindeki değneği kayaların arasına sokarak düzeltmeğe uğraşırken birdenbire yıkılan taşlar altında kalmıştır. Bağırmalarına arkadaşları yetişip te onu kurtarıncaya kadar üzerindeki ağırlığa tahammül edemiyerek ölmüştür. Yetişenler Mehmed Aliyi taşlar altından ölü olarak çıkarmışlardır.

Şarkta teftişler

Van (Hususî) — Bazı teftişlerde bulunmak üzere şehrimize gelen Adliye başmüfettişi Alâeddin Alpay ile İnhisarlar müfettişi Suphi Solakoğlu teftişlerini bitirerek hareket etmişlerdir. Müfettişler; yaptıkları teftiş neticesinden memnuniyet beyan etmişlerdir.

ARADIĞIM SENDİN!

No. 24 **Nakleden : ÜLVİYE SAKAR**

Yan taraftaki taraçada, ön sırada, üç kişilik bir grup yemek yiyordu.

Gözleri hayretten faltaşı gibi açılan Hale, kenardaki masada oturanların Saadet, kardeşi ve Mehmedden ibaret olduğunu görüyordu.

Her üçü de, ayni masada oturmuş yemek yiyorlardı. Saadet çok neşeli ve heyecanlı görünüyordu. Saadetin kardeşi de memnun bir tavırla gülüyor, şoför Mehmed de ağzı açık ve tebessüm etmeğe çalışan bir gayretle, karşısındakilerin konuşmasını dinliyordu.

Halenin rengi atmıştı. Saadetle Mehmed, yanyana gelmişlerdi.

Tek başına bir masada kalan Galib beyin kızı kendisini birdenbire çok bedbaht hissetti. Onların neşe ile konuşup gülüşmeleri Halenin yalnızlığını daha fazla tebarüz ettiriyordu.

Saadetle kardeşi, Mehmedi, hiç çekinmeden masalarına davet etmişlerdi. Demek ki onlar Mehmedin her zaman rastlanır bir kimse olmadığını anlamışlar, bugünkü vaziyetine ehemmiyet vermeyip eskiden tanıdık bir kimse gibi konuşuyorlardı.

Eğer, Hale de, onlar gibi düşünmüş olsaydı, şimdi böyle tek başına masasında kalmıyacak, belki o da gülüp, neşe ile konuşacaktı. Tabiati ve mevkii ona bu şekilde lâübali bir harekette bulunmayı menetse bile, hiç olmazsa Mehmede ayni yemek salonunda bir yer ayırtabilirdi.

Saadet te, tâ içerilere kadar gelip şoförünü ayartmağa kalkamazdı. Hem Saadet te, Yalovaya ne diye gelmişti? Yoksa, hep arkalarını mı takib ediyordu? Fakat birdenbire onun Bursaya gideceğini söylemiş olduğunu hatırladı. Kardeşile kendisinin Yalovada bulunması demek ki tesadüfî idi. Yalnız kurnaz kız, bu tesadüften istifade ederek, Mehmedi, Halenin hizmetinden çıkarmak için uğraşıyordu.

Bu hale, genç kızın gururu sebeb olmuştu. Eğer o şekilde hareket etmemiş olsaydı, Mehmed dışarıda yemek yemeğe mecbur olmazdı. Bu suretle, hiç hoşlanmadığı o gurur, Mehmed ile Saadeti tanışmağa ve konuşmağa sevketmişti. Halbuki, bunu genç kız katiyen arzu etmiyordu.

Saadetin gülmesi, tâ içerilere kadar geliyordu.

Galib beyin kızı, arkadaşının, kendisini oturduğu yerden pekâlâ görebileceğini düşündü. Belki de, kendisile alay etmek ve sinirlendirmek için bu şekilde gürültü ile gülüyordu.

Bunun üzerine, Hale, Mehmedin getirdiği gazetelerden birini alarak açtı ve okumağa çalıştı. Bununla beraber gazetenin kenarından dışarıda olup biteni tedkik ediyordu.

Mehmed, bir kerecik olsun başını geriye çevirip bulunduğu istikamete bakmamıştı. Sanki Hale denilen birisi bu dünyada mevcud değilmiş gibi hareket ediyordu. Halbuki Saadet, genç adamla ziyadesile meşgul oluyordu.

Hale, artık daha fazla sabredemedi. Ve garsona:

— Kahvemi, içeriki salona getirin, diyerek yerinden kalktı.

Yarım saat sonra, Mehmed, genç kızı dizlerinde bir gazete ve yanıbaşındaki masanın üzerinde soğumuş kahvesini hâlâ içmemiş bir vaziyette buldu. Hatları çekilmiş gözleri sabit bir hal almış olan Haleye dikkatle baktı. Ve dudaklarında ufak bir tebessüm belirdi. Fakat genç kızın dalgınlığını bozmak istemiyerek, kapıdan içeri girmedi.

Bununla beraber, bir müddet sonra tekrar geldi. Halenin bir emri olup olmadığını öğrenmek istiyordu.

Deminki dalgınlıktan kurtulan Hale kısaca:

— Sizi bekliyordum.. dedi.

— Deminden geldim, fakat o derecede dalgındınız ki rahatsız etmek istemedim.

Genç kız ayağa kalktı ve soğumuş kahvesini bir yudumda içti. Sonra, lâkayd bir tavırla:

— Saadet ile kardeşi gittiler mi? diye sordu.

— Evet, Bursaya gittiler.

— Demek onları gidip buldunuz?

— Ne münasebet, oturup yemek ısmarlamak üzere iken arkadaşınızla kardeşi, beni gördüler. Arkadaşınız, kardeşi vasıtasile beni yemeğe davet ettirdi.

— Ne güzel tesadüf! Barı iyi eğlendiniz mi?

— Çok fazla.

— Saadet, istediği zaman çok sevimli bir kızdır.

— Arkadaşınız çok orijinal bir tip. Allahdan çok tabiî ve altın gibi bir kalbi var.

Halenin siyah gözlerinde bir parıltı göründü.

Dudaklarında müstehzi bir gülüşle ve yüksek sesle:

— Saadetin demek altından bir kalbi varmış, görülüyor ki, arkadaşını hakkında büyük bir takdir duyuyorsunuz.. dedi.

— Olabilir. Şahsî kanaatime bakacak olursanız, Saadet hanım sevimli bir genç kızdır; bana karşı çok iltifat ve teveccühlerde bulundu. Mevkiine ve servetine rağmen bana karşı hakareti tazammun eden hiçbir harekette bulunmadı.

Hale, kımıldadı ve ayni tavırla:

— Şüphesiz herkes, şahsî kanaatine göre lâkırdı söyler. Size göre Saadet, kusursuz bir kızdır.

Mehmed, genç kızın yeniden kendisini muahaze eylemek istediğini farkederek cevab vermedi.

. . . . . .

Ertesi gün öğleye doğru Hale, ağaçlar arasında dolaşırken, samimi arkadaşlarından Süheylâya rastladı. Yalovaya gelirken Hale, arkadaşını da davet etmişti.

İşte, Süheylâ da kalkıp o gün için Yalovaya gelmişti.

[Devamı var]

Okullar Arası Spor Karşılaşmaları

Önümüzdeki Ayın 4 ünde Başlıyacak Müsabakaların Tanzim Edilen Fikstürünü Veriyoruz

Geçen sene yapılmasına başlanan okullar arası spor karşılaşmalarının bu seneki hazırlıklarını ve lig heyetleri seçimini bildirmiştik.

Atletizm, futbol, voleybol, atış müsabakalarının fikstürlerini tanzim edecek heyetler çalışmağa başlamışlar, müsabakaların geçen seneki gibi yarıda kalmaması için esaslı tedbirler almağa başlamışlardır.

Cümhuriyet bayramını müteakib her cumartesi günü 3 sahada birden devam edilerek kısa zamanda neticesi alınmak istenilen müsabakaların futbol kısmına Galatasaray, Muallim mektebi, Kabataş, Pertevniyal, Vefa, Taksim, İstanbul, Haydarpaşa, Darüşşafaka, Işık, Şişli Terakki, Boğaziçi, Ticaret, San'at, Yüce Ülkü, İstiklâl, Hayriye okullarının iştiraki takarrür etmiş, kendilerin fikstür tanzimi için numaralar da çektirilmiştir. Gelecek toplantıda karşılaşacak takımlar belli olacaktır.

Kız mektebleri arasında yapılacak voleybol maçlarında karşılaşacak mektebler şu suretle tesbit edilmiştir:

Şişli Terakki - Boğaziçi, İstanbul-İstiklâl, Cümhuriyet - Boğaziçi, Kız Muallim - Boğaziçi, Kandilli - İstanbul, Çamlıca Cümhuriyet, Erenköy - Çamlıca, Kandilli - Cümhuriyet, Kandilli - Erenköy, Boğaziçi - İstiklâl, Cümhuriyet - İnönü, Erenköy - İnönü, Çamlıca - Şişli Terakki, Erenköy-Boğaziçi, Çamlıca - İstiklâl, Kız Muallim - Şişli, Erenköy - Cümhuriyet, Şişli - Kandilli, Cümhuriyet - Şişli, Şişli - İnönü, İstiklâl - İstanbul, Kandilli - İstanbul, İnönü - İstanbul, Kandilli - Boğaziçi, Kız Muallim - Çamlıca, İstiklâl - İnönü, Kız Muallim - Cümhuriyet, Kandilli - Çamlıca, Kandilli - İnönü, Kız Muallim - İnönü, İstanbul - Şişli, Kız Muallim-Kandilli, İstanbul - Çamlıca, İstanbul - İstiklâl, Erenköy - İstiklâl, İstanbul - Erenköy, Kız Muallim - Erenköy, Boğaziçi - İnönü, Çamlıca - İnönü, Kız Muallim - İstiklâl, Kız muallim - İstanbul.

Müsabakalara Kabataş, İstanbul Kız lisesi sahalarile Şeref ve Taksim stadlarında devam edilecektir.

Geçen sene erkekler arasındaki voleybol müsabakalarile futbol karşılaşmaları çıkan kavgalardan neticelenmemişti.

Okullar arasında uyandıracağı büyük hareketle her spor şubesinin millî takımına muhakkak kıymetli elemanlar yetişeceğine inandığımız karşılaşmaların muvaffakiyetle neticelenmesini diler, muvaffakiyetler dileriz.

SPORCU

Üniversite Açılıyor

İstanbul Üniversitesi 31 birinciteşrin salı günü saat 10 da konferans salonunda mutad merasimle açılacak ve ertesi sabahtan itibaren derslere başlıyacaktır.

Üniversite Rektörü profesör Cemil Bilsel, Üniversitenin bir yıllık çalışmalarını bildiren bir nutukla yelinci ders yılını açacak; en kıdemli talebe namına, Tıb fakültesinden Muzaffer Baki Aksoy Üniversitede geçirilen yıllara aid intıbalarını anlatacak, bu yıl Üniversiteye ilk pek iyi derece ile kaydedilen Edebiyat fakültesinden Sabiha Sayın, Üniversiteye girerken talebenin duyduklarını söyliyecektir.

Bundan sonra Hukuk fakültesi ticaret hukuku ordinaryüsü profesör Ernst Hirsch, ilk dersi verecektir. Malûm olduğu üzere açış dersi her yıl bir fakültenin profesörü tarafından verilmektedir. En evvel Esasiye Hukuku Ordinaryüsü profesör Ali Fuad Başgil, ikinci yıl Tıb fakültesi Ordinaryüsü profesör Akil Muhtar Özden, üçüncü yıl Edebiyat fakültesi Tarih Ordinaryüsü profesör Şemseddin Günaltay, dördüncü yıl Fen fakültesi Riyaziye Ordinaryüsü profesör Von Mises ve geçen yıl İktısad fakültesi İktısad Ordinaryüsü profesör Neumark açış derslerini vermişlerdir.

Sıra gelecek yıl Tıb fakültesinindir.

Ortaköyde Bir Tramvay Kazası

Dün akşam Ortaköyde bir tramvay kazası olmuş, Raşel isminde bir kadın yaralanmıştır. Hâdise şöyle olmuştur:

Dün Ortaköy - Aksaray seferini yapan 1169 numaralı vatman İbrahimin idaresindeki tramvay arabası Muallim Naci caddesinden geçerken karşı taraftan gelen ve içerisinde 5 büyük varil yüklü olan şoför Muzaffer idaresindeki 3560 numaralı kamyonla çarpışmış, tramvay da, kamyon da hasara uğramış, tramvayda bulunan Ortaköy sakinlerinden Vitali karısı Raşel de gözlerinden ehemmiyetli surette yaralanmıştır.

Raşel tedavi altına alınmış, şoförle vatman yakalanarak tahkikata başlanmıştır.

İki Büyük Konser

Cümhuriyet bayramı şerefine ve Türk matbuatının emekdar işçileri menfaatine 28 birinciteşrin cumartesi akşamı Taksim Dağcılık Klübünde memleketimizde şimdiye kadar emsali görülmemiş şekilde iki büyük konser verilecektir.

1 — Memleketimizin ve bütün şarkın en yüksek musiki üstadı M. N. ve arkadaşları tarafından alaturka konser,

2 — İstanbul ve Paris konservatuarlarından mezun Madmazel Babikyan ve meşhur piyanist Madam Hege tarafından alafranga konser.

Bundan başka bu unutulmaz gece için muhtelif eğlenceler, monoloğlar, sürprizler de hazırlanmıştır. Konserin hitamından sonra bayram şerefine ayrıca caz ve dans da vardır.

Hem çok yerinde bir yardımda bulunmak ve hem de fevkalâde emsalsiz bir gece geçirmek için bu konsere behemehal iştirak ediniz.

Elbise serbesttir. Konsomasyon mecburî değildir. Bu millî eğlenceye herkesin iştirak etmesi için duhuliye yalnız yarım liradır. Biletler kapıda satılmaktadır.

Almanya Sona Kadar Harbe Devam Edecek

(Baş tarafı 1 inci sayfamızda)

larak tanınacak ve ademi tecavüz paktı da 25 sene uzatılacaktı. Bu teklif, 5 haziran 1939 da bizzat Führer tarafından B. Bek'e benim önümde ve iki memleket sefirleri önünde tekrar edildi. Ertesi günü Münihde ve daha sonra 26 kânunusanide Varşovayı ziyaretim esnasında B. Bek ile aramızde teferruatile münakaşa edildi. Bu teklifler Lehliler tarafından hiç bir zaman reddedilmedi. Fakat dahilî müşkülâttan bahsedilerek daha itina ile tetkiki lüzumu ileri sürüldü ve Polonyanın da iki memleket arasındaki münasebatı normal hale koymak istediği bildirildi.„

Ayni zamanda Polonyadaki Almanlara çok fena muamele edildi. Varşovadaki Alman sefareti önünde nümayişler yapıldı. 21 mart 1939 da Varşovanın nazarı dikkatini celbe mecbur kaldık. Yukarıda mevzuu bahis tekliflerimizi bu vesile ile de tekrar ettik. Ayni zamanda B. Bek resmen Berline davet edildi. Fakat 26 martta verdiği mektub tam bir red idi. Sefir, Danziğin iadesi hakkındaki Alman plânlarının tatbikinin Polonyaya karşı bir harb demek olacağını bildirdi. B. Bekin Berline gelmesi için yaptığımız davet reddedildi. Führerin civanmerdane teklifl - rinin bu suretle reddedilmesini o gün hayretle karşılamıştık. Fakat şimdi muamma hallediliyor: Kulisin arkasında İngiltere vardı. Şimdi biliyoruz ki o zaman İngiltere ile Polonya garanti meselesini müzakere etmekte idiler.„

Von Ribbentrop, Polonyanın hududlarda aldığı tedbirleri ve hattâ Almanya bir tek adamı bile seferber etmemişken, seferberlik yaptığını ve bütün bunları Polonyanın hattı hareketindeki değişiğliği gösterdiğini kaydeyledikten sonra bu tedbirlerin vahim neticesini Leh sefirinin gözü önüne koyduğunu hatırlatmış ve bu suretle altı ay B. Hitlerin âlicenabane tekliflerinin muteber tutulduğunu, buna mukabil Polonyanın tedhiş hareketine devam ettiğini ve nihayet Lehliler Alman topraklarını da geçince Führerin buna silâhla mukabeleye karar verdiğini söylemiştir.

— Üç hafta sonra mücadele bitmiştir. Şimdi Almanya hakikî şartlara uyan yeni bir organizasyon yapılmasına ihtimam edecektir. Doğu Avrupasında sükûn, nizam ve barışın muhafazası şimdi Almanya ve Rusya tarafından garanti edilmiştir.

Von Ribbentrop, bundan sonra Sovyet - Alman paktını ehemmiyetsiz göstermek için İngiltere tarafından yapılan propagandayı kaydeylemiş, müteakiben Almanyanın Amerika ile münasebetlerine geçerek iki memleket arasında hiç bir ihtilâf mevcud olmadığını fakat Almanya Monroe kaidelerine riayet ettiği halde İngilterenin riayet etmediğini söyledikten sonra harbin mesuliyeti meselesine temas ederek bu nokta üzerinde uzun uzadıya durmuştur.

— Bütün dünya kani olmuştur ki, Fransız milleti bu harbi istememiştir. Fransız milleti bugün de yarın da harbden ziyade sulhü ister. Fakat harb kendisine İngiltere tarafından ve Fransız hükûmeti tarafından dikte edilmiştir.

İngiltere hazırlandıktan sonra Polonyaya garanti vermiştir. Bu garanti ancak Almanya aleyhine müteveccih bulunuyordu. İngiltereyi alâkadar eden bir şey Polonyanın bütünlüğü değil, kendisine lâzım olan silâhlı yardımda, garantiden maksad da harb vesilesi bulmaktan ibaretti. Bundan sonrası malûmdur. Bu gün bildiğimiz şey, İngilterenin Polonyaya tarzı hal bulmasını tavsiye edecek yerde onu taarruz hareketlerine teşvik ettiğidir.

Nazır bundan sonra İngilterenin Mussolini tarafından 2 eylûlde yapılan müsalemet teklifini reddeylediğini hatırlatmış ve bunun İngilterenin fena niyetine delil olduğunu bildirerek İngiliz hükûmetinin hakikî maksadının Almanyanın imhası olduğunu söylemiştir.

— Almanyanın Avrupada tarsini işi bitmiştir, Versailles haksızlığı bertaraf edilmiştir. Doğuda yapılan yeni sureti tesviye ile Almanya müstakbel nesilleri için bir kolonizasyon sahasına malik bulunmaktadır. Şimdi Almanyanın şimalde, doğuda, cenubda ve batıdaki hududları katidir. Alman müstemlekelerinin avdeti yani büyük bir millete lâyık olduğu veçhile tabiî müstemleke faaliyeti müstesna olmak üzere Almanyanın İngiltere ve Fransadan istiyeceği hiç bir şey yoktur. Hitler bu suretle Avrupada istikrar şartları temin etmiştir. Fakat tam böyle bir sıradadır ki, İngiltere iki millet arasında bir ölüm harbi ilânının zamanı olduğuna karar vermiştir.

Nazır bundan sonra, İngilterenin hiçbir tarafta hiçbir zaman vâdlerini tutmadığını iddia eden beyanatta bulunmuş ve B. Chamberlain'in son nutkunun B. Hitler tarafından uzatılan barış elini kat'î olduğunu kaydeylemiş ve Alman milletinin bundan böyle bütün kuvvetle sonuna kadar mücadeleye azmetmiş bulunduğunu bildirmiştir.

RAYİŞTAG TOPLANTIYA ÇAĞIRILIYOR

Londra, 24 (A.A.) — "Daily Mail„ in Amsterdam muhabirine göre, salâhiyettar mehafil, Hitlerin İngiltere ve Fransaya katî harb ilânını okumak için Rayiştağı, bu günlerde toplanmağa daveti muhtemeldir. Bunun la beraber ilâve edelim ki nazi şeflerinin konferansı Hitleri Alman halkının maneviyatı hakkında, düşünceye sevketmiştir.

Diğer taraftan, bu akşam Danzigde söz söyliyecek olan Von Ribbentrop, dün öğleden sonra Hitlerle bir kaç saat süren bir konuşmada bulunmuştur.

ALMANYA BALKANLARDA KARIŞIKLIKLAR ÇIKARMAK İSTİYECEKMİŞ

Roma, 24 (A.A.) — "Havas„ Manchester Guardian gazetesinin siyasî muhabiri siyasî vaziyeti hulüsa ederek diyor ki:

"Berlinde Alman askerî ve mülkî rüesa arasında yapılan konferans, Hitleri şark cebhesinin tarsin ettikten sonra İngiltereye karşı şiddetli bir harb yaparak Fransa ile münferid bir sulh akdine teşebbüs etmek hususundaki kararında takviye eylemiştir.„

Bu gazete, Fransayı İngiltereden ayırmak için Hitlerin sarfettiği gayretlerin beyhude olduğunu kaydettikten sonra diğer taraftan Almanyanın Balkanlarda karışıklıklar çıkarmak istiyeceğini ve bu hususta da Balkanlar Birliğini bozmak hususunda Bulgaristanı kullanacağını tahmin eylemektedir.

Sivas Cer Atölyesinin Açılması Vesilesile Çekilen Telgraflar

(Baş tarafı 1 incide)

ken bu münasebetle de derin tazim ve bağlılıklarımı bir kere daha teyid eylerim.

Münakalât Vekili
A. Çetinkaya

B. Ali Çetinkaya
Münakalât Vekili

Sivas vagon ve lokomotif fabrikasının açılması haberini sevinçle aldım. Bu mühim eserden dolayı Devlet Demiryollarını ve sizi hararetle tebrik ederim. Vatanın imarı yolunda yeni muvaffakiyetlerinizin devamını dilerim.

İnönü

Sayın Bay Refik Saydam
Başvekil

Devlet Demiryolları İşletme idaresinin Sivasta tesis eylediği vagon ve lokomotif fabrikasının Erzurum hattı açılma töreninden dönmekte olan büyük heyet, Sivas halkı, hükûmet, parti, şehir mümessilleri huzurunda Cümhuriyet hükûmeti namına bu gün işletmeye açılmış olduğunu saygılarımla arzederim.

Münakalât Vekili
A. Çetinkaya

Ali Çetinkaya
Münakalât Vekili

Çok faydalı bir tesis olan vagon ve lokomotif fabrikasının açılması münasebetile gönderdiğiniz telgraftan çok mütehassis oldum. Teşekkür ve tebrik ederim.

Başvekil
Dr. Refik Saydam

Antakyada nüfus sayımı

Antakya, 24 (A.A.) — Bütün Hatayda nüfus tahriri başlamıştır. Tahrir işleri 25 gün devam edecek ve bu suretle bütün Hatay halkı nüfusa kaydedilmiş olacaktır.

Diğer taraftan mebus seçimine perşembe günü bütün Hatayda ikinci başlangıç olmak üzere önümüzdeki müntehib seçimi yapılacaktır.

Yıkılan menfez

Şarkî Karahisar, 24 (A.A.) — Giresun yolu üzerinde ve şehir civarında dün yıkılmış olan iki buçuk metre uzunluğundaki menfez derhal tamir edilmiş ve yol seyrüsefere açılmıştır.

İdrofil fabrikasındaki yangının sebebi anlaşılamadı

Langada "Güneş„ idrofil pamuk fabrikasındaki yangına aid tafsilât ve malûmatı dün vermiştik. Müddeiumumilik, bu yangın hakkındaki tahkikata dün devam etmiştir. Yangının hakikî sebebi henüz anlaşılamamışsa da, umumî kanaat, kasid olmadığı merkezindedir.

Dün, Belediye mühendisleri yangın mahalline giderek bir keşif yapmışlardır. Bu keşfe aid raporu tanzim ederek bugün alâkadar makamlara vereceklerdir.

Yeni Bulgar Kabinesinin Listesi

Sofya, 24 (A.A.) — B. Köseivanof dün akşam yeni kabineyi kurmuştur. Kabine şöyle teşekkül etmiştir:

Başvekil ve Hariciye Nazırı: Köseivanof, Maarif Nazırı: Profesör Filof, Dahiliye Nazırı: General Nedef, Maliye Nazırı: Bojilof, Adliye Nazırı: Adliyeden Mitakof, Harbiye Nazırı: General Daskalof, Ticaret Nazırı: Eski İstatistik Umum Müdürü Profesör Zagorof, Nafıa Nazırı : Mühendis Vasilof, Demiryolları ve P. T. T. Nazırı: Avukat Falerovski,

Adliye, Ticaret, Nafıa ve Demiryolları nazırlarından başka, diğerleri değişmemiştir.

Londra radyosunda Türk müziği

Ankara, 24 (A.A.) — Türkiye ve Ankara radyoları İngiltere radyo idaresinin talebi üzerine bu idarenin İngilteredeki muhtelif postaları tarafından alınarak Rö-Transmisyon suretile İngilterenin ve dolayısile dünyanın her tarafına yayılacak olan hususî bir Türk müziği programı tertib edilmiştir.

25/10/1939 çarşamba günü saat tam 18-25 de başlıyarak tam 19 da bitecek olan bu program, gerek 1648 metre 182 kilosikl uzun dalga, ve gerekse 31 metre 70/9465 kilosikl kısa dalga postalarımızla neşredilecektir.

Amerikada Bulunan Muazzam Altın Stoku

Vaşington, 24 (A. A.) — Maliye Nezaretinden bildirildiğine göre Amerikanın elinde bu gün dünya altın mevcudunun üçte ikisi yani 17 trilyon dolarlık altın bulunmaktadır. Bunun sebebi muhtelif memleketlerden sermayenin Amerikaya kaçmış olmasıdır.

40 kişi yandı

Meksiko, 24 (A.A.) — İçinde işçiler, kadınlar ve çocuklar bulunan bir tren Veracruz devleti arazisinde kâin Tolosa civarında yoldan çıkmıştır.

Birkaç petrol vagonu iştial etmiştir. Üçüncü mevki yolcularından 40 kişi yanarak ölmüştür.

İzmirde Bir Sahtekârlık

İzmir, 24 (A.A.) — Gazetelerin yazdığına göre, bazı ihracat tacirlerinin, İzmir kuru meyva ihracatçıları birliği tarafından tesbit edilen asgarî fiyattan aşağı fiyata mal satmak için İstanbulda bu maksadla kurulmuş bir birlik bulunmasından istifade ederek bazı İstanbul firmaları namına ecnebi memleketlere satış tekiiflerinde bulundukları haber alınmıştır. Mıntaka Ticaret Müdürlüğü bu harekete mâni olacak tedbirleri aldığı gibi birlik nizamnamesine aykırı hareket edenler hakkında da takibata başlanmıştır.

SULTAN AZİZ NASIL PEHLİVAN OLDU?

No: 80

YAZAN : *M. Sami KARAYEL*

Veliahdin, genç ve gürbüz vücudile karşılaşan haseki, aylarca değil, günlerce değil, dakikalarca bekliyemezdi.

Dilber kız, Veliahda tutkundu. Onu bir dakika görmese kalbi sızlar, gözleri yaşarırdı.

İhtiyar Çerkez kalfası daima onu teselli eder ve saray entrikalarının iç yüzlerini talim eylerdi.

Fakat; azgın ve genç bir kısrak gibi daima şahlanan Çerkez dilberine, ihtiyar kalfanın onu teskin için verdiği nasihatler kâfi gelmiyordu.

O, daima eğlenmek, veliahda diz dize bulunmak, gecelerini onunla beraber geçirmek istiyordu.

Bu, gözü kör olası Arnavutoğlu da nereden çıkmıştı. Elinden gelse, Ali pehlivanı zehirliyecekti.

Veyahud gidip ona şu suretle yalvaracaktı:

— Pehlivanım, yetişir artık.. Acı bana!.. Ve, efendimize mağlûb ol!..

Bir gün yine gözleri nemli idi. İhtiyar Çerkez kalfası onu oyalamak için şu nasihatlerde bulundu:

— Kızım, üzme kendini... bu da gelir geçer...

— Ah, kalfacığım ne vakit geçecek... Arnavutoğlu sılaya gideli üç ay oldu. Daha efendimizle bir kerecik olsun karşılaşmadım. Bu, hınzır herif acaba ne vakit gelecek dersin?

— Kızlar ağasından işittiğime nazaran yakında gelecekmiş..

— Gelmez olsun hınzır herif..

— Üzülme kızım; gençliğine yazık olur.

— Ah, kalfacığım, ya bu herif geldikten sonra, efendimiz bu herifi yine mağlûb edemezse nice olur benim halim...

— Zannetmem; mutlak bu sefer efendimiz onu mağlûb eder.

— Ben de öyle kestiriyorum. Çünkü, bu sefer kendine çok iyi baktı ve durmadan idman yaptı.

— Görmüyor musun Halil Beyin halini, perişan olmuş zavallı adam..

— Ya, idman yapa, yapa adamcağızı, serseme çevirmiş alimallah!..

— Hele, sabret kızım.. Sakın efendimize hizmetinde kusur eyleme daima sakin kal...

— Bazan, kendimi kaybediyorum, geçen gün demirhindi şerbeti istemişti. Götürürken nasılsa elimden tepsi kaydı ve düşürdüm, ödüm koptu. Gazaba uğrıyacağım sandım. Olduğum yerde ve karşısında donakaldım. Kanım kaçmış, aklım başımdan gitmişti. Bir de ne görsem beğenirsin kalfam?.. Sürekli bir kahkaha! Uzandığı yerden doğruldu. Katılırcasına gülüyordu. Ben, büsbütün afalladım.. amma, aklım başıma geldi. Derhal, elini ve eteğini öptüm özür diledim. Ne dese beğenirsin?

— Ne söyledi?

— Şu yolda hitab etti:

— Kız, ne o, gözlerin mi karardı? Anlıyorum. Hem çok iyi anlıyorum! Fakat, dua et de, Arnavutoğlunu mağlûb edelim.

Ben, süklüm, püklüm oldum, derhal müsaade aldım ve dökünütleri temizlemeğe başladım.

Fakat; o, yanağımı ve saçlarımı okşadıktan sonra, şunları söyledi:

— Yorulma aslanım, üzülme... Haydi git birisini yolla, temizlesinler..

Nöbetçi kalfalarından birini çağırmak için dışarı çıkacağım sırada tekrar, tekrar beni sevdi ve gönlümü aldı.

— İyi ya kızım, daha ne istiyorsun?

— Sabrım tükendi kalfa..

— Bu kadar muhteris olma güzelim...

İşte; veliahd güreşe ve spora merakından dolayı en çok sevdiği gözdesile bile alâkadar olmuyordu. İradesine sahibdi.

Bilhassa, spor işlerinde Aziz efendi kadar meraklı ve gururlu kimse yok denilse yalan söylenmemiş olurdu.

Veliahd, Arnavutoğlunu mağlûb etmek için bütün hevesatı nefsaniyesine kilid vurmuş bir halde idi.

Arnavutoğlu, sıladan saraya döndüğü zaman Arzıniyaz sevinç içinde kaldı. Bir çocuk gibi seviniyordu. Asabî çehresi düzelmişti. Sevgilisinin güler yüz kesbettiğini gören Veliahd işi çakmıştı. Onunla ikide birde alay ediyordu:

— Aslanım; daha güreşimize üç ay var... Belki de, ilkbahara güreşeceğiz...

—

— Ne o, neden cevab vermiyorsun?

— Efendimizin iradelerine karşı gelmek haddim mi?

— Dua et te şu herifi meydandan çıkaralım, yarın değil öbür gün güreşeceğiz... Eğer, meydandan hasmını çıkarırsam bütün hasretini ve heyecanlarını istediğinden daha âlâ çıkaracağımı bil!.. dedi.

Arzıniyaz, efendisinin bu sözleri üzerine biraz inşirah bulmuştu.

(Devamı var)

RADYO Programı

25/10/1939 ÇARŞAMBA

12.30 Program ve memleket saat ayarı, 12.35 Ajans ve meteoroloji haberleri, 12.50 Türk müziği (Pl.)

13.30/14.00 Müzik (Küçük orkestra - Şef: Necib Aşkın).

1 — J. Strauss: Mavi Tuna valsi, 2 — Brusselmans: Macar Dansı, No. 8.4 — Grieg: Pergünt suiti.

18.00 Program, 18.05 Memleket saat ayarı, ajans ve meteoroloji haberleri, 18.25 Türk müziği.

İngiltere radyo idaresinin talebi üzerine İngiltereye ithaf edilmiş olan bu program, mezkûr idarece rö-trans misyon suretile naklen neşredilecektir.

19.00 Türk müziği, karışık program.

19.25 Konuşma (Ormanlarımızı tanıyalım ve koruyalım), 19.40 Türk müziği (Fasıl Heyeti), 20.20 Temsil, 20.25 Konuşma (Haftalık posta kutusu), 21.10 Müzik (Riyaseticümhur bandosu - Şef: İhsan Künçer).

1 — R. Chapi: A Bunch of Roses (Marche Espangole), 2— P. A. Steck Flirtation (Valse - Intermezzo), 3 — G. Charpentier: Ballet du plaisir, 4— J. Ed. Barat: Kornet için fantezi, 5 — P. Tschaikowsky: Grosse Fantaisie Eugen Onegin.

22.00 Memleket saat ayarı, ajans haberleri, ziraat, esham - tahvilât, kambiyo - nukut borsası (Fiyat).

22.20 Serbest saat, 22.30 Müzik (Cazband - Pl.)

23.25-23.30 Yarınki program ve kapanış.

Tepebaşı Dram kısmında

Bu akşam saat 20 - 30 da

Azrail Tatil Yapıyor

* * *

İstiâlâl Caddesinde Komedi Kısmında

Gündüz saat 14 de

KELOĞLAN - Çocuk oyunu

Gece saat 20.30 da

HİNDİSTAN CEVİZİ

* * *

HALK OPERETİ

Bu akşam 9 da ilk defa

(KADINLARIN BEĞENDİĞİ)

Yazan: Mahmud Yesari

Yatak, yemek ve çalışma odalarile salon takımları velhasıl her nevi mobilyalar; **BAKER** (eski **HAYDEN**) mağazalarında teşhir edilmekte ve her yerden ucuz fiyat ve müsait şartlarla satılmaktadır.

Dr. Hafız Cemal

Lokman Hekim

Dahiliye Mütehassısı

Divanyolu 104

Muayene saatleri pazar hariç her gün 2,5 - 5 salı ve cumartesi sabahları 9 - 11 hakikî fıkara kabul olunur. T. 22398

MAKİNA RESSAMI

TÜRKİYE ŞİŞE VE CAM FABRİKALARI

Anonim Şirketinden :

Paşabahçe Fabrikaları teknik bürosunda çalışmak üzere imtihanla

Bir Makina Ve Model Ressamı Alınacaktır.

Sanayi mektebi mezunları tercih edilecektir. İsteklilerin şirketin Galatada Perşembe pazarındaki bürosuna müracaat etmeleri ilân olunur.

HACI BEKİR mamulâtı

Ağza alındığı zaman ayrı bir hüviyeti olduğunu derhal belli eder.

Sıhhat Vekâletinin Resmî Ruhsatını Haiz

KAŞE

DERMAN

Baş, Diş ağrılarını, **ROMATİZMA** sancılarını, **SİNİR** rahatsızlıklarını **DERHAL** geçirir. **GRİP, NEZLE** ve **SOĞUK ALGINLIĞINA** karşı müessir ilâçtır.

İcabında günde 1 — 3 kaşe alınır. Her eczanede bulunur.

Paşabahçe

Tuğla Fabrikası

Eskidenberi büyük bir şöhreti olan bu millî müessese iki senedenberi yeni ellerde şehrimizin en sağlam ve en revaçta prese ve kerpiç tuğlalarını imal etmektedir. Her nevi inşaat için çok elverişli ve kırıksız sağlam tuğlayı ancak:

Paşabahçe Tuğla Fabrikasından

Tedarik edebilirsiniz. Tuğla almak istiyen inşaat sahiblerinin bir karar vermeden evvel bir kere de Paşabahçe tuğla fabrikası mamulâtını görmeleri menfaatleri iktizasındandır. Tuğlalarımızı yerinde görmeğe vakitleri olmıyan isteklilere, verecekleri adrese nümune de gönderilebilir.

Telefon: (30) dan (68) i arayınız.

Öksürenlere: Katran Hakkı Ekrem Hakkı Katran Pastilleri de vardır.

İnhisarlar U. Müdürlüğünden :

I — Şartname ve nümunesi mucibince 2/X/939 tarihinde kapalı zarfla ihale olunamıyan 10 milyon adet bira şişesi kapsülü yeniden pazarlıkla eksiltmeye konmuştur.

II — Muhammen bedeli, beher bin adedi 260 kuruş hesabile 26 bin lira, muvakkat teminatı 1950 liradır.

III — Pazarlık 16/XI/939 perşembe günü saat 14 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler her gün levazım şubesi veznesinden ve İzmir Ankara başmüdürlüklerinden 130 kuruş mukabilinde alınabilir.

V — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte % 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarıda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. "8993,,

RADYOLİN

ile SABAH, ÖĞLE ve AKŞAM

Her yemekten sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız.

KANZUK

ÖKSÜRÜK ŞURUBU

"Sirop Pectoral,,

Eski ve yeni bütün öksürükleri geçirir, balgam söktürür, bronşları temizler, nezle ve gripten korur, göğüsleri zayıf olanlara bilhassa şayanı tavsiyedir.

İNGİLİZ KANZUK ECZANESİ

Beyoğlu - İstanbul

GRİPİN

Baş, Diş, Nezle, Grip, Romatizma

Nevralji, kırıklık ve bütün ağrılarınızı derhal keser

İcabında günde 3 kaşe alınabilir.

Her yerde pullu kutuları ısrarla isteyiniz.

İstanbul C. Müddeiumumiliğinden:

İstanbul Sulh mahkemeleri için pazarlık suretile 105 ton Türk Antrasiti kömürü alınacaktır.

Muhammen bedel 2311 lira olup muvakkat teminatı 173 lira 25 kuruştur. Pazarlık 26/10/939 perşembe günü saat 14,30 da Sirkeci Aşir Efendi sokak 13 numaralı Adliye Levazım dairesinde yapılacaktır. Şartnamesini tatil günlerinden maada her gün mezkûr dairede görebilirler. İstekliler kanunî vesikaları hâmil bulundukları halde mezkûr gün ve saatte zikri geçen dairede toplanacak satınalma komisyonuna müracaatları. "8691,,

NİŞANTAŞ

İNGİLİZ HAY-SKUL MEKTEBİ

Mektep çağından yukarı bulunanlar için geçen sene açılmış bulunan **GECE İNGİLİZCE KURLARINA** bu sene de 2/11/1939 perşembe günü saat 19 da tekrar devam olunacaktır. Bütün ders devresi 5 liradır.

İstanbul Belediyesi Ilânları

Bahçeler Müdürlüğü için lüzumu olan 500 ambar kumlu çakıl açık eksiltmeye konulmuştur. Muhammen bedeli 750 lira ve ilk teminat 56 lira 25 kuruştur. Şartname, zabıt ve muamelât müdürlüğü kaleminde görülebilir. İhale 3/11/939 cuma günü saat 14 de daimî encümende yapılacaktır. Taliblerin ilk teminat makbuz veya mektublarile ihale günü muayyen saatte daimî encümende bulunmaları. "8619,,

Ankara Borsasının

24 Birinciteşrin 939 Fiyatları		Açılış ve Kapanış
Londra	1 Sterlin	5.21
New-York	100 Dolar	129.28
Paris	100 Frank	2.9525
Milano	100 Liret	6.595
Cenevre	100 İsviçre Fr.	29.18
Amsterdam	100 Florin	69.145
Berlin	100 Rayşmark	—
Brüksel	100 Belga	20.80
Atina	100 Drahmi	0.965
Sofya	100 Leva	1.58875
Prag	100 Çek Kor.	—
Madrid	100 Pezeta	13,1075
Varşova	100 Zloti	—
Budapeşte	100 Pengü	23.29
Bükreş	100 Ley	0.93
Belgrad	100 Dinar	2.48
Yokohama	100 Yen	30.4375
Stokholm	100 İsveç Kr.	31.0125
Moskova	100 Ruble	
ESHAM VE TAHVİLÂT		
1938 % 5 ikramiyeli		19.55
Ergani		19.20
Anadolu Mümessil		34.30

Ankarada

AKBA

Kitapevi - Kâatçılık - Türkçe ve yabancı dil gazete, mecmua, kitap siparişlerini en doğru yapan bir yerdir. Erika ve İdeal yazı makineleri satış yeridir. Telefon: 3377

Zührevî ve cilt hastalıkları

Dr. Hayri Ömer

Öğleden sonra Beyoğlu Ağacamii karşısında No. 33 Telefon 41358

Devlet Demiryolları İlânları

Muhammen bedeli 6750 lira olan 150 adet Oksijen tüpü 16/11/939 perşembe günü saat "15,, on beşte Haydarpaşada gar binası dahilindeki komisyon tarafından kapalı zarf usulile satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin 506 lira 25 kuruşluk muvakkat teminat, kanunun tayin ettiği vesikalarla tekliflerini muhtevi zarflarını ayni gün saat "14,, on dörde kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Bu işe aid şartnameler komisyondan parasız olarak dağıtılmaktadır. "8827,,

İstanbul Mıntaka Liman Reisliğinden :

Şeraiti kanuniyeyi haiz talib zuhur etmemesinden dolayı ihalesi yapılamıyan Sirkeci rıhtımı önündeki batık demir ve zincir ankazının çıkarılması işi yeniden kapalı zarfla münakasaya konulmuştur.

Muhammen bedel 20,000 liradır.

İhale 27 İlkteşrin 939 cuma günü saat 15 de Mıntaka Liman reisliği binasında müteşekkil komisyonda yapılacaktır.

Taliblerin teminat makbuz veya mektublarile birlikte Ticaret Odasına kayıdlı olduklarını ve kazanç ruhsat ve unvan tezkerelerini ve bu işe ehliyet ve iktidarlarını mübeyyin vesaiki muteberelerini havi ve 2490 sayılı kanunun 32 nci maddesine uygun şekilde zarflanmış teklif mektublarını ihale saatinden bir saat evveline kadar komisyon riyasetine vermeleri ve şartnamesini görmek ve almak istiyenlerin her gün riyaset idare şubesine müracaatları ilân olunur. "8452,,

Bostancıda Sahilde Satılık Arsa

Bostancıda Çatalçeşme karşısında deniz kenarında önü kumluk arsa satılıktır. Bostancı'nın en güzel bir mevkiinde, koya nazır, tramvay durağı yakınında, duvarları ve rıhtımı ve kayıkhanesi yapılmış bir halde bulunan arsanın 21 metre cephesi ve takriben bir dönüm murabbaı mesahası vardır. İsteklilerin her gün sabahları (10) dan (12) ye kadar "Yeni Sabah,, idare memurluğuna müracaatları.

GÖZ HEKİMİ

Dr. Nuri Fehmi

İstanbul Belediyesi karşısında Ayberk apart. Tel. 23212

Çocuk Hekimi

Dr. Ahmet Akkoyunlu

Taksim - Talimhane Palas No. 4

Pazardan maada her gün

15 ten sonra Telefon: 40127

Gümrük Muhafaza Genel Komutanlığı İstanbul Levazım Amirliği Satınalma Komisyonundan

1 — Teşkilât ihtiyacı için satın alınacak 1000 çift çizmenin 18/10/939 çarşamba günü saat 15 deki kapalı zarfla eksiltmesine talib çıkmadığından 6/11/939 pazartesi günü saat 15 de yeniden kapalı zarfla eksiltmesi yapılacaktır.

2 — Tahminî bedeli 8000 lira ve ilk teminatı 600 liradır.

3 — Şartname ve evsafı komisyondadır. Görülebilir.

4 — İsteklilerin belli gün ve saatten bir saat evveline kadar 2490 sayılı kanunun tarifi veçhile hazırlıyacakları teklif mektublarını Galata rıhtım caddesi Veli Alemdar han ikinci kattaki komisyona vermeleri. "8641,,

T. İŞ BANKASI

1939 Küçük Carî Hesablar İkramiye Plânı

32,000 Lira Mükâfat

Kura keşide tarihleri : 1 Şubat, 1 Mayıs, 26 Ağustos, 1 Eylûl, 1 İkinciteşrin

İkramiyeler

1	Adet	2000 liralık	—	2,000 lira
5	„	1000 „	—	5,000 „
8	„	500 „	—	4,000 „
16	„	250 „	—	4,000 „
60	„	100 „	—	6,000 „
95	„	50 „	—	4,750 „
250	„	25 „	—	6,250 „
435				32,000

T. İş Bankasına para yatırmakla, yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Sahibi : Ahmet Cemaleddin SARAÇOĞLU
Neşriyat müdürü: Macit ÇETİN Basıldığı yer: Matbaai Ebüzziya